Vlaamse Regering

Voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen in het Bodemdecreet van 27 oktober 2006

Op voorstel van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen in het bodemdecreet van 27 oktober 2006

Art. 2. In artikel 2 van het bodemdecreet van 27 oktober 2006, het laatst gewijzigd bij het decreet van 20 mei 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan punt 27° wordt een zin toegevoegd, die luidt als volgt:
"De vroegere waterbeheerder van een onbevaarbare waterloop wordt geacht rechtsvoorganger te zijn van de huidige waterbeheerder als laatstgenoemde waterbeheerder is geworden als gevolg van de herindeling van de waterloop op grond van een rangschikkingsbesluit overeenkomstig artikel 4 of 4bis van de Wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen;";

2° een punt 39° wordt toegevoegd, dat luidt als volgt:
"39° algemene verordening gegevensbescherming: de verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).".

Art. 3. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 20 mei 2022, wordt een artikel 5bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 5bis. §1. De OVAM maakt via een bodemverontreinigingsverkenner en bodemverontreinigingsfiches informatie uit het grondeninformatieregister en informatie over zorgzaam beheer van bodems toegankelijk voor het publiek.

De informatie uit het grondeninformatieregister, vermeld in lid 1, heeft onder meer betrekking op de volgende elementen:

1° de ligging van gronden;
2° de bodemkwaliteit van gronden;
3° informatie over de bescherming van mens en milieu tegen de risico's van bodemverontreiniging;
4° de onderliggende data van de informatie, vermeld in punt 2° en 3°.

§2. De bodemverontreinigingsverkenner toont op kaart de informatie, vermeld in paragraaf 5, 2° en 3°, waarbij de informatie, vermeld in paragraaf 5, 1°, als ruimtelijke referentie zichtbaar is.

De bodemverontreinigingsverkenner is vrij toegankelijk voor het publiek.

§3. De bodemverontreinigingsfiche geeft per grond een overzicht van de informatie vermeld in paragraaf 5, punt 1° tot en met 3°. De onderliggende informatie, vermeld in paragraaf 5, 4°, wordt via de bodemverontreinigingsfiche ter beschikking gesteld na het doorlopen van een aansluitprocedure en toegangscontrole als vermeld in lid 2.

Een natuurlijke persoon of natuurlijke persoon verbonden aan een rechtspersoon heeft na toegangscontrole toegang tot de bodemverontreinigingsfiche. De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen over de regeling van de toegangscontrole.

§4. De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen over de wijze waarop de inhoud van de bodemverontreinigingsverkenner en de bodemverontreinigingsfiches wordt weergegeven

Art. 4. In artikel 8bis van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 8 december 2017 en gewijzigd bij het decreet van 26 april 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid, eerste zin, wordt tussen de woorden "verleent zijn medewerking aan de" en het woord "audits" het woord "technische" ingevoegd;

2° in het eerste lid, derde zin, worden de woorden "het kwaliteitssysteem dat" vervangen door de woorden "de technische aspecten die";

3° het derde lid wordt opgeheven;

4° aan de bestaande tekst, die paragraaf 1 zal vormen, wordt een paragraaf 2 en 3 toegevoegd, die luiden als volgt:

"§2. De erkende bodemsaneringsdeskundige laat periodiek een procesaudit uitvoeren. De Vlaamse Regering stelt nadere regels vast over de periodiciteit van de verplichting tot uitvoering van de procesaudit.

De procesaudit heeft tot doel de processen van het kwaliteitssysteem door te lichten dat de bodemsaneringsdeskundige hanteert bij het uitvoeren van zijn taken als bodemsaneringsdeskundige.

§3. De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen over de inhoud en de uitvoering van en de rapportage over de technische audit en de procesaudit, het auditverslag, de corrigerende maatregelen en het plan van aanpak.".

Art. 5. Aan artikel 57 van hetzelfde decreet wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"De bepalingen van artikel 47bis, §1, §2, en §3, eerste tot en met vijfde lid, zijn van overeenkomstige toepassing. De beslissing dat een project-MER moet worden opgesteld, heeft van rechtswege de niet-ontvankelijkheid van het beperkt bodemsaneringsproject tot gevolg.".

Art. 6. Aan artikel 104 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 12 december 2008, 23 december 2010 en 28 maart 2014, wordt een paragraaf 4 toegevoegd, die luidt als volgt:

"§4. Met behoud van de toepassing van artikel 105 zijn de bepalingen van dit artikel niet van toepassing voor de verontreiniging van de waterbodem die op de over te dragen grond tot stand gekomen is en voor de bodemverontreiniging op gronden ingevolge de verspreiding van de betreffende waterbodemverontreiniging.".

Art. 7. Aan artikel 109 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 12 december 2008, 23 december 2010 en 28 maart 2014, wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

"§3. Met behoud van de toepassing van artikel 110 zijn bepalingen van dit artikel niet van toepassing voor de verontreiniging van de waterbodem die op de over te dragen grond tot stand gekomen is en voor de bodemverontreiniging op gronden ingevolge de verspreiding van de betreffende waterbodemverontreiniging.".

Art. 8. In artikel 115, §5, van hetzelfde decreet wordt de zinsnede "en §4" opgeheven.

Art. 9. In artikel 132 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij decreet van 28 maart 2014, wordt paragraaf 1 vervangen als volgt:

"§1. De verplichting om op eigen kosten de bodemsanering voor de verontreiniging, vermeld in artikel 130, § 2, uit te voeren, rust op de beheerder van de waterbodem.

Als in het waterbodemonderzoek wordt vastgesteld op welke grond de verontreiniging van de waterbodem en van de gronden die verontreinigd zijn als

gevolg van de verspreiding van de waterbodem of het oppervlaktewater tot stand gekomen is, rust in afwijking van het eerste lid de saneringsplicht voor de verontreiniging op de persoon, vermeld in artikel 22.

Als in het waterbodemonderzoek wordt vastgesteld op welke grond of gronden een deel van de verontreiniging van de waterbodem en van de gronden die verontreinigd zijn ten gevolge van de verspreiding van de verontreiniging van de waterbodem of het oppervlaktewater tot stand gekomen is, rust in afwijking van het eerste en het tweede lid, de saneringsplicht voor de verontreiniging gezamenlijk op de beheerder van de waterbodem en de persoon of personen, vermeld in artikel 22. De (pre)financiering van de gezamenlijke verplichting tot bodemsanering gebeurt door de saneringsplichtige personen volgens een verdeelsleutel die de OVAM op basis van de beschikbare gegevens naar alle redelijkheid vaststelt. De Vlaamse Regering bepaalt nadere regels voor de vaststelling van de verdeelsleutel.".

Art. 10. In artikel 155, §1, eerste lid, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 12 december 2008, wordt de zinsnede ", de vrijstelling van de saneringsplicht of de exoneratie van de verplichting om een site-onderzoek uit te voeren" vervangen door de woorden "of de vrijstelling van de saneringsplicht".

Art. 11. Aan artikel 156 van hetzelfde decreet wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"De vrijstelling van de bodemonderzoeksverplichting, vermeld in artikel 31, §1 en §2, die eigenaar of de verwerver krachtens artikel 31, §3 of §4, heeft verkregen, vervalt van rechtswege voor de betrokken eigenaar of verwerver bij vaststelling conform artikel 172 dat hij geen gevolg geeft aan het bevel van de OVAM, vermeld in artikel 171. In dat geval heeft de betrokken eigenaar of verwerver van rechtswege de verplichting om het oriënterend bodemonderzoek uit te voeren binnen de door OVAM bepaalde termijn.".

Art. 12. In artikel 157 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 12 december 2008 en 28 maart 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt de zinsnede "afdelingen III, VI en VII" vervangen door de zinsnede "afdelingen III en VI";

2° aan het eerste lid wordt een zin toegevoegd, die luidt als volgt:

"Vooraleer de beslissing te nemen om de bodemsanering voor de betreffende bodemverontreiniging ambtshalve uit te voeren, kan de OVAM op basis van het verslag van het beschrijvend bodemonderzoek de persoon die de betreffende bodemverontreiniging heeft veroorzaakt, aanmanen om de bodemsanering of de andere maatregelen, vermeld in afdelingen III en VI van hoofdstuk VI, uit te voeren binnen de door haar bepaalde termijn. Alle belanghebbenden kunnen tegen de aanmaning van de OVAM beroep indienen bij de Vlaamse Regering overeenkomstig de bepalingen van artikelen 153 tot en met 155.";

3° een derde lid wordt toegevoegd, dat luidt als volgt:

"De vrijstelling van de verplichting om het beschrijvend bodemonderzoek of de bodemsanering uit te voeren die de exploitant, gebruiker, eigenaar of de verwerver krachtens de bepalingen van het Bodemdecreet heeft verkregen, vervalt van rechtswege voor de betrokken exploitant, gebruiker, eigenaar of verwerver bij vaststelling conform artikel 172 dat hij geen gevolg geeft aan het bevel van de OVAM, vermeld in artikel 171. In dat geval heeft de betrokken exploitant, gebruiker, eigenaar of verwerver van rechtswege de verplichting om het beschrijvend bodemonderzoek of de bodemsanering uit te voeren binnen de door de OVAM bepaalde termijn.".

Art. 13. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 20 mei 2022, wordt een artikel 161bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 161bis. De saneringsplichtige, vermeld in artikel 11, 22 en 132, §1, stelt op verzoek van de OVAM, financiële zekerheden tot waarborg van de uitvoering van de verplichting tot beschrijvend bodemonderzoek, bodemsanering en eventuele nazorg opgelegd door of krachtens dit decreet. De OVAM kan de aanpassing van de voormelde financiële zekerheid eisen. De Vlaamse Regering stelt nadere regels vast over het bedrag en de looptijd van de financiële zekerheden, en de wijze waarop die financiële zekerheden worden gesteld en aangepast.".

Art. 14. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 20 mei 2022, wordt een titel Vbis ingevoegd, die luidt als volgt:

"Titel Vbis. Bescherming van persoonsgegevens".

Art. 15. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 20 mei 2022, wordt in titel Vbis, ingevoegd bij artikel 14, een artikel 174bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Artikel 174bis. §1. Deze bepaling regelt de verwerking van persoonsgegevens door de verwerkingsverantwoordelijken, vermeld in paragraaf 2.

De verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit decreet en haar uitvoeringsbesluiten is noodzakelijk voor de vervulling van een wettelijke of decretale verplichting overeenkomstig artikel 6, eerste lid, c), van de algemene verordening gegevensbescherming of voor de vervulling van de taken van algemeen belang overeenkomstig artikel 6, eerste lid, e), van de algemene verordening gegevensbescherming.

§2. Met behoud van de toepassing van het tweede lid en de artikelen 174ter en 174quater en tenzij uitdrukkelijk elders bepaald, treedt de OVAM op als verwerkingsverantwoordelijke in de zin van artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming voor verwerkingen van persoonsgegevens beschreven in of volgend uit dit decreet en haar uitvoeringsbesluiten.

De Vlaamse Regering verwerkt persoonsgegevens in het kader van het administratief beroep en in het kader van de artikelen 95, 98, 139, 164 en 165. Ze treedt daarbij op als verwerkingsverantwoordelijke in de zin van artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming.

§3. De persoonsgegevens worden verwerkt voor de volgende doeleinden:
1° de opvolging van de bodemdossiers;
2° het beheer van bodeminformatie;
3° het beheer van ambtshalve opdrachten;
4° de behandeling van bodemrapporten;
5° de behandeling van financiële instrumenten;
6° het beheer van doelgroepgerichte instrumenten;
7° de aflevering van erkenningen in het kader van het bodembeheer;
8° de ontsluiting en verspreiding van bodeminformatie;
9° het toezicht op de bodemsaneringsdeskundigen en de organisaties, vermeld in titel III, hoofdstuk XIII, afdeling II, en de bevordering van de kwaliteit van de uitvoering van hun taken;
10° de rapportage aan het Vlaams Parlement;
11° het beheer van het administratief beroep;
12° het beheer van het toezicht en de handhaving;
13° de beveiliging van systemen in het kader van de bovenstaande doelstellingen.

§4. De verwerkte persoonsgegevens hebben betrekking op de volgende natuurlijke personen voor zover zij geïdentificeerd of identificeerbaar zijn:
1° de eigenaar en de gebruiker van de grond en de exploitant op de grond;
2° de rechtsvoorgangers, de rechtsopvolgers en de vertegenwoordigers van de personen, vermeld in punt 1°;
3° de contactpersonen van erkende organisaties;
4° de personen werkzaam bij de politiediensten en overheidsinstanties, vermeld in artikel II.28, §1, eerste lid, van het bestuursdecreet van 7 december 2018, die bevoegdheid hebben of openbare verantwoordelijkheden of functies uitoefenen inzake het leefmilieu of het waterbeleid;
5° de instrumenterende ambtenaren;
6° andere belanghebbende.

§5. De verwerkte persoonsgegevens hebben betrekking op de volgende categorieën van persoonsgegevens:
1° contactgegevens;
2° identificatiegegevens;
3° rijksregisternummer;
4° ondernemingsnummer;
5° gegevens die verband houden met de grond;
6° opleidings- en beroepsgegevens en andere gegevens in het kader van de erkenningsbeslissingen;
7° gegevens die de aanvrager, onderzoeksplichtige of saneringsplichtige ter beschikking stelt om de beleidsinstrumenten van dit decreet en haar uitvoeringsbesluiten toe te passen;
8° gegevens die blijken uit het beheer van het administratief toezicht en de handhaving;
9° loggegevens.

Voor de uitvoering van haar opdrachten heeft de OVAM het recht om het rijksregisternummer te gebruiken.

§6. De OVAM kan de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 5, verstrekken aan:

1° natuurlijke personen of rechtspersonen aan wie gegevens ter beschikking moeten worden gesteld in het kader van de uitvoering van dit decreet;
2° Europese, internationale, Belgische en Vlaamse instellingen waaraan de OVAM moet rapporteren;
3° toezichthouders die belast zijn met het toezicht op de bepalingen van dit decreet;
4° professionele raadgevers van betrokkenen, vermeld in paragraaf 6, 1°, of van de OVAM of andere belanghebbenden;
5° bodemsaneringsdeskundigen of de organisaties, vermeld in titel III, hoofdstuk XIII, afdeling II;
6° derden wanneer OVAM een verplichting heeft om de persoonsgegevens te verstrekken;
7° de Vlaamse Milieumaatschappij;
8° het Departement Omgeving van de Vlaamse overheid;
9° het Departement Mobiliteit en Openbare Werken van de Vlaamse overheid;
10° de overheidsdiensten aan wie de OVAM gegevens verstrekt in het kader van haar bevoegdheden.

§7. De persoonsgegevens worden bewaard tot 10 jaar na afhandelen van het dossier of 1 jaar na het verstrijken van de toepasselijke verjaringstermijnen.

In afwijking van het eerste lid worden de gegevens van het grondeninformatieregister, vermeld in artikel 5, §1, bewaard zolang de decretale taak duurt.

§8. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen over de verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit decreet.".

Art. 16. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 20 mei 2022, wordt in titel Vbis, ingevoegd bij artikel 14, een artikel 174ter ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Artikel 174ter. §1. De gemeenten treden op als verwerkingsverantwoordelijke in de zin van artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming in het kader van het beheer van de gemeentelijke inventaris, vermeld in artikel 7, en waar de burgemeester optreedt als bevoegde overheid bij schadegevallen, vermeld in artikel 75, tweede lid.

De verwerkingen door de gemeenten zijn noodzakelijk voor de vervulling van de taken van algemeen belang overeenkomstig artikel 6, eerste lid, e), van de algemene verordening gegevensbescherming.

§2. De gemeente verwerkt de persoonsgegevens voor de volgende doeleinden:

1° het beheer van de gemeentelijke inventaris, vermeld in artikel 7;
2° de beoordeling van de schadegevallen, vermeld in artikel 75, tweede lid.

§3. De verwerkte persoonsgegevens hebben betrekking op de volgende gegevens:

1° identiteitsgegevens;
2° adresgegevens;
3° gegevens over de exploitatie;
4° gegevens die verband houden met de grond.

§4. De verwerkte persoonsgegevens hebben betrekking op de volgende natuurlijke personen voor zover zij geïdentificeerd of identificeerbaar zijn:
1° de eigenaar van de grond;
2° de exploitant op de grond;
3° de bodemsaneringsdeskundigen en de bodembeheerorganisaties.

§5. De gemeente kan de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, verstrekken aan:
1° de OVAM in het kader van artikel 7, §2;
2° derden als de gemeente een wettelijke verplichting heeft of een taak van algemeen belang om de persoonsgegevens te verstrekken.

§6. De persoonsgegevens worden bewaard zolang de grond is opgenomen in de gemeentelijke inventaris, vermeld in artikel 7, of 1 jaar na het verstrijken van de toepasselijke verjaringstermijnen.".

Art. 17. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 20 mei 2022, wordt in titel Vbis, ingevoegd bij artikel 14, een artikel 174quater ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Artikel 174quater. §1. De bodemsaneringsdeskundige treedt op als verwerkingsverantwoordelijke in de zin van artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming voor de doeleinden, vermeld in paragraaf 2.

De verwerkingen door de bodemsaneringsdeskundige is noodzakelijk voor de vervulling van de taken van algemeen belang overeenkomstig artikel 6, eerste lid, e), van de algemene verordening gegevensbescherming.

§2. De bodemsaneringsdeskundige verwerkt de persoonsgegevens voor de volgende doeleinden:
1° de uitvoering van bodemonderzoeken en de opmaak van het verslag ervan;
2° het opstellen van bodemsaneringsprojecten;
3° de opvolging van bodemsaneringswerken;
4° het nemen van maatregelen ten aanzien van de bodem;
5° het beheer van het gebruik en de traceerbaarheid van bodemmaterialen.

§3. De verwerkte persoonsgegevens hebben betrekking op de volgende gegevens:
1° identiteitsgegevens;
2° adresgegevens;
3° gegevens die verband houden met de grond.

§4. De verwerkte persoonsgegevens hebben betrekking op de volgende natuurlijke personen voor zover zij geïdentificeerd of identificeerbaar zijn:
1° de eigenaar en gebruiker van de grond;

2° de exploitant op de grond;
3° de bodemsaneringsdeskundige;

§5. De bodemsaneringsdeskundige kan de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, verstrekken aan:
1° de OVAM;
2° derden als de bodemsaneringsdeskundige een wettelijke of decretale verplichting heeft om de persoonsgegevens te verstrekken.

§6. De persoonsgegevens kunnen worden bewaard tot maximaal 10 jaar na het beëindigen van de werkzaamheden van de bodemsaneringsdeskundige, vermeld in paragraaf 2, of tot maximaal 1 jaar na het verstrijken van de toepasselijke verjaringstermijnen.".

Art. 18. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 20 mei 2022, wordt in titel Vbis, ingevoegd bij artikel 14, een artikel 174quinquies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Artikel 174quinquies. §1. Voor de doelstellingen, vermeld in artikel 138, zijn bodemsaneringsdeskundigen en de organisaties vermeld in titel III, hoofdstuk XIII, afdeling II, de verwerkingsverantwoordelijken.

§2. Voor de doelstellingen, vermeld in titel III, hoofdstuk VI, afdeling VIIbis, is het Fonds, zoals bepaald in art. 82bis, 2°, de verwerkingsverantwoordelijke.".

Hoofdstuk 3. Slotbepaling

Art. 19. De Vlaamse Regering bepaalt de datum van inwerkingtreding van artikel 4, 5 en 9 van dit decreet.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

ONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN DIVERSE BEPALINGEN IN HET BODEMDECREET VAN 27 OKTOBER 2006

Samenvatting

Het voorontwerp van decreet voorziet in de wijziging van verschillende bepalingen in het Bodemdecreet van 27 oktober 2006.

Het beoogt een eerste invulling te geven aan een aantal aanbevelingen van de parlementaire onderzoekscommissie PFAS-PFOS en bij te dragen tot de realisatie van de operationele doelstellingen rond bodemsanering en bodemzorg om op korte termijn op het terrein te realiseren (quick wins) in afwachting van een diepgaande herevaluatie van het bodembeleid en het Bodemdecreet in 2023-2024.

Het voorontwerp van decreet bevat volgende inhoudelijke wijzigingen:

- de invoering van de bodemverontreinigingsverkenner en de bodemverontreinigingsfiches met informatie uit het Grondeninformatieregister;
- de optimalisering van de audit voor erkende bodemsaneringsdeskundigen;
- de optimalisering van de aanpak van verontreinigde waterbodems en gronden verontreinigd ingevolge verspreiding van waterbodemverontreiniging;
- de aanscherping van het beginsel de vervuiler betaalt in het Bodemdecreet door uitbreiding van het toepassingsgebied van de verplichting tot het stellen van financiële zekerheden en de mogelijkheid om de veroorzaker van de verontreiniging aan te spreken voor de uitvoering van de bodemsanering bij vrijstelling van de saneringsplichtige personen van de huidige cascaderegeling in het Bodemdecreet.

Daarnaast omvat het voorontwerp van decreet nog een optimalisering van de decretale procedure rond ambtshalve uitvoering van bodemonderzoek en bodemsanering en verder nog een aantal juridisch-technische aanpassingen en correcties. Tenslotte voorziet het voorontwerp van decreet in een regeling voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het Bodemdecreet en haar uitvoeringsbesluiten.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Dit voorontwerp van decreet kadert in het beleidsveld Omgeving en Natuur, inhoudelijk structuurelement Bodem en Ondergrond en de strategische doelstelling SD 2 "Herstel van bodemdiensten en bodemzorg".

Meer specifiek dragen de voorgestelde beleidsmaatregelen in het voorontwerp van decreet bij tot de realisatie van de volgende operationele doelstellingen: OD 1 "Bodemkwaliteit garanderen via bodemsanering" en OD 2 "Bodemkwaliteit versterken via bodemzorg" (Beleids- en begrotingstoelichting, Omgeving en Natuur, Begroting 2023, Vlaams Parlement, 13-S (2022-2023) nr. 1). Verder wordt met voorliggend voorontwerp van decreet al een eerste invulling (quick wins) gegeven aan een aantal aanbevelingen van de parlementaire onderzoekscommissie PFAS-PFOS om op korte termijn op het terrein te realiseren (Vlaams Parlement, verslag van 28 maart 2022, 844 (2021-2022), nr. 36). Een diepgaande herevaluatie van het bodembeleid, het Bodemdecreet en het VLAREBO-besluit is gepland voor 2023-2024 met raadpleging van een extern expertenpanel.

B. Inhoud

Het voorontwerp omvat vier soorten wijzigingsvoorstellen:

a) Inhoudelijke wijzigingen:

(1) De invoering van de bodemverontreinigingsverkenner en de bodemverontreinigingsfiche met informatie uit het Grondeninformatieregister van de OVAM die voor het publiek toegankelijk zullen zijn (art. 3 voorontwerp decreet). Deze instrumenten kaderen in de vraag om bodeminformatie waarover de OVAM beschikt nog beter toegankelijk te maken voor het publiek, zoals aanbevolen in het eindverslag van 28 maart 2022 van de parlementaire onderzoekscommissie PFAS-PFOS. De onderzoekscommissie wil milieu-informatie verder openbaar maken. Daarnaast pleitte ook de Vlaamse Ombudsdienst in haar jaarverslag 2022 voor meer toegankelijke, accurate en bevattelijke bodeminformatie. Via deze instrumenten kan het publiek digitaal toegang krijgen tot welbepaalde informatie uit het Grondeninformatieregister van de OVAM, zoals informatie over (mogelijke) bodemverontreiniging in zijn leefomgeving, en tot informatie over het zorgzaam beheer van bodems.

(2) De optimalisering van de audit van erkende bodemsaneringsdeskundigen met de opdeling van de audit in een technische audit (OVAM) en een procesaudit (externe auditor). Deze beleidsmaatregel draagt bij aan de realisatie van de hogervermelde operationele doelstelling en de aanbevelingen van de parlementaire onderzoekscommissie PFAS-PFOS om de kwaliteit de kwaliteit en onafhankelijkheid van de erkende bodemsaneringsdeskundigen te

garanderen via een robuust controlesysteem (art. 3 voorontwerp decreet).

(3) De optimalisering van de aanpak van verontreinigde waterbodems en gronden verontreinigd ingevolge verspreiding van waterbodemverontreiniging (artikel 2, 5-6 en 8 voorontwerp decreet).

(4) De aanscherping van het beginsel de vervuiler betaalt in het Bodemdecreet door het toepassingsgebied van voor het stellen van financiële zekerheden uit te breiden tot de waarborg van de uitvoering van de wettelijke saneringsplicht in de algemene saneringsplichtregeling en de specifieke saneringsplichtregeling voor waterbodems in het Bodemdecreet. Om de saneringsplichtregeling van het Bodemdecreet nog nauwer te laten aansluiten op het beginsel de vervuiler betaalt wordt verder ook voorzien dat de veroorzaker van de verontreiniging kan worden aangesproken om de bodemsanering uit te voeren en dit na vrijstelling van de saneringsplichtige personen van de huidige cascaderegeling en dus voor de ambtshalve uitvoering van de bodemsanering door de OVAM. Met deze beleidsmaatregelen wordt uitvoering gegeven aan de hogervermelde operationele doelstellingen en aan de aanbevelingen van de parlementaire onderzoekscommissie PFAS-PFOS (art. 11 en 12 voorontwerp decreet).

b) Optimalisering van de decretale procedure rond ambtshalve uitvoering van bodemonderzoek en bodemsanering met een verval van vrijstelling van onderzoeksplicht of saneringsplicht als de eigenaar van de grond de uitvoering van een krachtens het Bodemdecreet verplichte sanering in het algemeen belang (bescherming van mens en milieu) onmogelijk maakt (artikel 10 en 11 voorontwerp decreet).

c) Juridisch-technische aanpassingen en correcties (artikel 4, 7, 9 en 11 voorontwerp decreet).

d) Regeling van de verwerking van persoonsgegevens, voor zover deze voorkomen in het kader van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 (art. 13 tot en met 18 voorontwerp decreet).

De volgende beleidsmaatregelen van het voorontwerp van decreet hebben een **budgettaire impact** voor de Vlaamse overheid:

(1) De optimalisering van de audit voor erkende bodemsaneringsdeskundigen
Met artikel 3 van het voorontwerp van decreet wordt voorzien in de optimalisering van de audit van erkende bodemsaneringsdeskundigen. De OVAM zal niet langer de audit volledig voor haar rekening nemen. Maar de audit wordt opgedeeld in een technische audit door de OVAM en een procesaudit door een externe auditor. De budgettaire impact voor de Vlaamse overheid beperkt zich tot minimale administratieve kosten die binnen de beschikbare kredieten opgevangen zullen worden. Het vrijgekomen budget en personele middelen ingevolge het niet uitvoeren van de procesaudit door de OVAM zullen worden ingezet om de frequentie en inhoud van de technische audit op het terrein van de erkende bodemsaneringsdeskundigen te verhogen.

(2) De aanscherping van het beginsel de vervuiler betaalt in het Bodemdecreet door de mogelijkheid te voorzien om de veroorzaker van de verontreiniging aan te spreken voor de uitvoering van de bodemsanering bij vrijstelling van de saneringsplichtige personen van de huidige cascaderegeling in het Bodemdecreet

Gebaseerd op de vaststellingen in de laatste jaren wordt bij ongeveer 3% van de ambtshalve tussenkomsten van de OVAM een terugvordering in aansprakelijkheid opgestart naar de veroorzaker. Jaarlijks wordt er in afgerond 100 dossiers een saneringsvrijstelling verleend voor alle potentiële saneringsplichtigen in de cascaderegeling (exploitant, gebruiker, eigenaar van de grond waar de bodemverontreiniging tot stand kwam).

De beleidsmaatregel voorzien in artikel 12, 2° van het voorontwerp van decreet zal jaarlijks naar schatting aanleiding geven tot jaarlijks 3 dossiers waar de veroorzaker de wettelijke saneringsplicht op zich moet nemen, terwijl dit in de huidige regeling de OVAM de uitvoering van de bodemsanering ambtshalve moet uitvoeren met poging van kostenverhaal op de aansprakelijke veroorzaker.
Bij alle betrokken dossiers dient een beschrijvend bodemonderzoek opgemaakt (gemiddelde kost 16.500 EUR). Er is afgerond 50% kans dat er verdere maatregelen, met name bodemsaneringswerken, noodzakelijk zijn (gemiddelde kost hiervan is 635.000 EUR). Gecombineerd over de fases bedraagt de gemiddelde uitgespaarde kost 334.000 EUR. Jaarlijks kan met de nieuwe beleidsmaatregel dus naar schatting mogelijk 1 miljoen EUR aan overheidsmiddelen uitgespaard worden.

Dit brengt op financieel vlak de doelstellingen voor 2036 slechts beperkt dichter bij. Momenteel beloopt de totale saneringsraming voor de ambtshalve dossiers in portefeuille zo'n 350 miljoen euro. Bij gelijkblijvende dotaties en personele middelen duurt het voor OVAM 10,5 jaar vooral de huidige reeds vrijgestelde dossiers financieel kunnen aangepakt worden. Deze achterstand zal in kleine mate teruggeschroefd worden.

C. Totstandkomingsprocedure

Het voorontwerp van decreet werd aangepast aan het **wetgevingsadvies** nr. 2023/49 van 23 februari 2023.

De **Inspectie van Financiën** heeft op 17 maart 2023 advies gegeven over het voorontwerp van decreet. De Inspectie van Financiën verleende een gunstig advies op voorwaarde dat het artikel 4 van het ontwerp van decreet zou worden verwijderd, meer bepaald de voorgestelde verruiming van de vrijstelling van de eenmalige bodemonderzoeksplicht voor bepaalde risicogronden ex artikel 31 Bodemdecreet. De Inspectie van Financiën geeft in zijn advies aan dat de maatregel opgenomen in de betreffende bepaling zowel qua praktische als budgettaire impact beter onderzocht en onderbouwd moet worden.

a) De Inspectie van Financiën heeft weliswaar geen bezwaar bij de vervanging van de voorwaarde dat de eigenaar de grond sedert de

verwerving enkel heeft gebruikt voor particulier gebruik door de voorwaarde dat de eigenaar een natuurlijk persoon moet zijn, maar merkt wel op dat deze verandering op zijn beurt ervoor zal zorgen dat de aangehaalde onbillijkheden hiermee niet weggewerkt zullen zijn. Zo geeft IF aan dat onder de nieuwe voorwaarden de eigenaar, zoals de maatschap van een uitoefenaar van een vrij beroep of een vzw, die hun activiteit al dan niet elders uitoefenen, nog steeds geen vrijstelling verkrijgen van de eenmalige onderzoeksplicht. Verder stelt IF in het advies dat onder de nieuwe voorwaarde een vennootschap of vzw die eigenaar is van het betreffende onroerend goed/terrein niet langer vrijgesteld zal zijn, terwijl er net zoals vandaag misschien louter een maatschappelijke zetel gevestigd is, zonder activiteit of een niet verontreinigende activiteit zoals bijvoorbeeld de vrije beroepen.

Repliek

De Vlaamse Regering is van oordeel dat de voorgestelde maatregel wel degelijk doelmatig is in het licht van de doelstelling om natuurlijke personen wat betreft de eenmalige bodemonderzoeksplicht van artikel 31 van het Bodemdecreet verder te ontzorgen. IF geeft verkeerdelijk aan dat onder de nieuwe voorwaarden de eigenaar, zoals de maatschap van een uitoefenaar van een vrij beroep, nog steeds geen vrijstelling van de onderzoeksplicht zal verkrijgen. Dit klopt evenwel niet. Een maatschap is een vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid. Concreet betekent dit dat de burgerlijke maatschap geen afgescheiden vermogen heeft en dat aldus de achterliggende maten-natuurlijke personen vanuit juridisch oogpunt kunnen worden beschouwd als (onverdeeld) eigenaar van de grond. De betreffende natuurlijke personen-eigenaars kunnen dus ingevolge de voorgestelde maatregel wel voor de vrijstelling in aanmerking komen. Het klopt verder ook niet dat onder de nieuwe voorwaarde een vennootschap of vzw die eigenaar is van het betreffende onroerend goed/terrein niet langer vrijgesteld zal zijn, terwijl er net zoals vandaag misschien louter een maatschappelijke zetel gevestigd is, zonder activiteit of een niet verontreinigende activiteit zoals bijvoorbeeld de vrije beroepen. Ook in de huidige regeling van artikel 31, §3 van het Bodemdecreet is de voormelde vennootschap of vzw niet vrijgesteld van de eenmalige onderzoeksplicht zodat de voorgestelde maatregel hierop geen impact heeft in tegenstelling tot hetgeen IF aangeeft. Zoals hoger reeds vermeld, is de Vlaamse Regering van oordeel dat de voorgestelde maatregel wel degelijk doelmatig is in het licht van de doelstelling tot verdere ontzorging van natuurlijke personen.

b) Wat de budgettaire impact van de maatregel van artikel 4 van het ontwerp van decreet betreft, geeft Inspectie van Financiën in zijn advies aan dat in de nota aan de Vlaamse Regering weinig of geen onderbouwing wordt gegeven van de geraamde meerkost van 1,5 miljoen euro als gevolg van een verwachte stijging van 50% van de vrijstellingen en de daaruit volgende ambtshalve bodemonderzoeken door OVAM. IF stelt dat de budgettaire impact van de maatregel beter onderzocht en onderbouwd moet worden.

Repliek

Het aandeel gronden in particulier gebruik waar ook een KBO-nummer op gevestigd is, is moeilijk in te schatten. Bij 2 pilootprojecten te Lievegem en te Beersel varieerde het aandeel tussen 20% en 50%. Hoewel de steekproef heel klein is, nemen we grofweg 1/3 aan als zogenoemde KBO-particulier. Met een raming van 28.800 nog te onderzoeken percelen in particuliere eigendom, zijn er dus naar schatting minder dan 10.000 percelen in particuliere eigendom met een KBO-nummer.

De OVAM onderzoekt de particuliere percelen via een sitebesluit. Siteonderzoeken hebben het schaalvoordeel van de grote getallen en van meerdere onderzoekslocaties kort bijeen, waardoor de kost heel wat lager uitvalt dan een apart ambtshalve (O)BBO. Zo bedroeg in 2021 de kost 3630 EUR/locatie bij een siteonderzoek t.o.v. 16.500 EUR/locatie apart. Indien de KBO-particulieren niet mee opgenomen worden, valt het schaalvoordeel gedeeltelijk weg en zal de gemiddelde kostprijs bij siteonderzoeken stijgen.
Het voornaamste argument pro opname van KBO-particulieren is evenwel naar outcome. Heel wat 'oude' risicolocaties, nu in eigendom van particulieren, hebben meerdere aanpalende percelen met verschillende niet-verbonden eigenaars, denk maar aan voormalige stortplaatsen met woonbestemming en aparte kavels. Indien we de KBO-particulieren zouden uitsluiten van de sites/onderzoeksvrijstelling en louter het exclusieve particulier gebruik zouden onderzoeken, dan krijgen we een lappendeken van deels onderzochte, deels niet-onderzochte percelen op één locatie. Voor enkele bodemverontreinigingen kun je de conclusie uit de onderzochte deellocaties extrapoleren naar de niet-onderzochte percelen, voor vele andere kun je die extrapolatie niet maken. Dit impliceert een arbeidsintensieve afstemming of handhaving, waardoor het uiteindelijk veel langer zal duren om per locatie van aaneengesloten percelen, een sluitende conclusie te treffen.

c) Tenslotte heeft de Inspectie van Financiën nog de volgende punctuele opmerking bij artikel 14 van het ontwerp van decreet (inwerkingtredingsbepaling): "*In artikel 14 van het voorliggende ontwerp wordt voorzien dat de Vlaamse Regering de datum van inwerkingtreding bepaalt voor de artikelen 3, 5 en 9. Men kan aannemen dat de datum van inwerkingtreding voor de andere artikelen 10 dagen is na de publicatie in het Belgische Staatsblad, maar het zou duidelijker zijn indien dit ook expliciet zo zou worden opgenomen in het ontwerp*.".

Repliek

In het wetgevingsadvies nr. 2023/49 van 23 februari 2023 bij voorliggend ontwerp van decreet werd die opmerking evenwel niet gemaakt. Hierbij kan verwezen worden naar de gemeenrechtelijke regel uit de Omzendbrief Wetgevingstechniek VR 2019/4 (aanwijzing 224) dat als voor een wetgevende tekst of specifieke wettelijke bepalingen uit een wetgevende tekst niet uitdrukkelijk is voorzien in een bepaling die de inwerkingtreding ervan regelt, dat de wetgevende tekst of de betreffende bepalingen in

werking treedt of treden de tiende dag na de bekendmaking van de wetgevende tekst in het Belgisch Staatsblad.

De **minister, bevoegd voor de begroting**, heeft bij brief van 3 juli 2023 met verwijzing naar het advies van IF meegedeeld dat hij het begrotingsakkoord verleent aan het voorliggend ontwerp van decreet op voorwaarde dat artikel 4 wordt verwijderd en op voorwaarde dat de budgettaire impact wordt opgevangen binnen de beschikbare kredieten en geen aanleiding geeft tot een meervraag in de toekomst. In navolging van het voorwaardelijk begrotingsakkoord werd in het ontwerp van decreet het ontworpen artikel 4 (ontzorging eenmalige bodemonderzoeksplicht voor natuurlijke personen) verwijderd.

Op 14 juli 2023 heeft **de Vlaamse Regering** het voorontwerp van decreet principieel goedgekeurd en de Omgevingsminister ermee gelast het advies van de strategische adviesraden (SERV en Minaraad) te vragen (zie VR 2023 1407 DOC 1053-1 t.e.m. 5).

Op 5 september 2023 deelde de **Minaraad** mee de adviesvraag niet te behandelen vanwege het prioritaire karakter van andere lopende adviesprojecten.

Op 9 oktober 2023 besliste de **SERV** om niet in te gaan op de adviesvraag met de opmerking dat ze uiteraard wel bereid is om te adviseren over de diepgaande herevaluatie van het Bodemdecreet voorzien in 2023-2024.

Op 10 november 2023 heeft de **Vlaamse Regering** het voorontwerp van decreet opnieuw principieel goedgekeurd en de Omgevingsminister ermee gelast het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC) en de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) te vragen (zie VR 2023 1011 DOC 1459).

Op de zitting van 18 december 2023 besliste het Kenniscentrum van de **Gegevensbeschermingsautoriteit** (GBA) om geen specifiek advies over het voorontwerp van decreet uit te brengen, maar om te verwijzen naar het standaardadvies nr. 65/2023 van 24 maart 2023 betreffende de redactie van normatieve teksten. Het voorontwerp van decreet werd naar aanleiding van het standaardadvies niet aangepast omdat het de essentiële elementen voor normatieve teksten bevat, zoals vereist door de GBA conform voormeld standaardadvies.

Op 12 december 2023 heeft de **Vlaamse Toezichtcommissie** voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC) advies nr. 2023/142 gegeven over het voorontwerp van decreet.

Het voorontwerp van decreet werd na het advies van de VTC op de volgende punten aangepast:

- Verder uitwerken van de categorieën van persoonsgegevens: in artikel 15 van het voorontwerp van decreet en de memorie van toelichting bij de betreffende bepaling werden een aantal categorieën van persoonsgegevens verder gespecifieerd;

- Bepalen van de doelstellingen en gegevens per ontvanger van persoonsgegevens: in de memorie van toelichting bij artikel 15 tot en met 17 van het voorontwerp van decreet, meer specifiek bij het ontworpen artikel 174bis, §6, artikel 174ter, §5 en artikel 174quater, §5 van het Bodemdecreet, is verdere duiding gegeven bij de doelstellingen en de gegevens;
- Toepassen van een belangenafweging in het kader van het publiek (toegankelijk) maken van persoonsgegevens met de bodemverontreinigingsverkenner en bodemverontreinigingsfiches: in de memorie van toelichting bij artikel 3 van het voorontwerp van decreet werd een belangenafweging opgenomen;
- Verdere motivering van de bewaartermijnen voor de verwerking van persoonsgegevens door de gemeenten en de erkende bodemsaneringsdeskundigen: in de memorie van toelichting bij artikel 16, §6 en artikel 17, §6 van het voorontwerp van decreet is hierover verdere duiding gegeven.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1. Bevoegdheidsbepaling

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 2. Definitie 'rechtsvoorganger' – waterbeheerder onbevaarbare waterloop – hercategorisering (art. 2, 27° bodemdecreet)

Met voorliggende wijziging wordt de definitie van het begrip 'rechtsvoorganger' in artikel 2,27° Bodemdecreet uitgebreid.

In de regeling over vrijstelling van saneringsplicht van het bodemdecreet is voorzien dat een saneringsplichtige niet in aanmerking komt voor vrijstelling van de verplichting tot beschrijvend bodemonderzoek en bodemsanering als de OVAM aantoont dat een 'rechtsvoorganger' de bodemverontreiniging heeft veroorzaakt of dat de bodemverontreiniging tot stand is gekomen tijdens de periode dat een rechtsvoorganger de grond in exploitatie, gebruik of eigendom had (artikel 12, §3 en artikel 23, §3 bodemdecreet).

De decreetgever heeft het begrip 'rechtsvoorganger' omschreven in artikel 2, 27° van het bodemdecreet. Door de huidige omschrijving worden echter enkel rechtshandelingen in een vennootschapscontext gevat door het begrip wettelijke rechtsopvolging.

In het geval van een waterbodemverontreiniging of een bodemverontreiniging van een oever door het bergen van verontreinigd ruimingsslib betekent dit dat de waterbeheerder (en dus beheerder van de waterbodem in de zin van artikel 124 en 132 van het bodemdecreet) die aan de toepasselijke voorwaarden voldoet, beroep zal kunnen doen op de vrijstellingsregeling wanneer hij beheerder werd naar aanleiding van een herindeling van de waterloop op grond van een rangschikkingsbesluit overeenkomstig artikel 4 of 4bis van de Wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, minstens voor het deel van de bodemverontreiniging dat voor het rangschikkingsbesluit tot stand kwam. De verwerving via een rangschikkingsbesluit is niet opgenomen in de lijst van rechtshandelingen en transacties van artikel 2, 18° van het bodemdecreet die als overdracht van grond worden beschouwd en verder wordt ook de waterbodem niet als risicogrond gekwalificeerd in de zin van artikel 2, 13° van het bodemdecreet. Bij de overdracht naar de nieuwe waterbeheerder ingevolge een herschikkingsbesluit zijn de bepalingen rond de bijzondere overdrachtsprocedure van artikel 102-115 van het bodemdecreet dan ook niet van toepassing waarbij de overdrager de nodige bodemonderzoeken moet uitvoeren en in voorkomend geval voorafgaand aan de overdracht de nodige garanties naar de uitvoering van bodemsanering moet stellen (eenzijdige verbintenis tegenover de OVAM en financiële zekerheid).

De OVAM kan de vrijstelling niet weigeren ondanks het feit dat de bodemverontreiniging werd veroorzaakt door de vorige beheerder of tijdens de periode dat de vorige beheerder eigenaar was van de waterbodem of eigenaar of gebruiker van de oever. Nochtans bevinden de beheerders zich in een zelfde situatie als vennootschappen die een verontreinigde grond via wettelijke rechtsopvolging verwierven. Het is dan ook onbillijk dat de OVAM de waterbodemverontreiniging of de bodemverontreiniging van de oever ambtshalve

ten laste zal moeten nemen als een beheerder de waterbodem en (het gebruik van de) oever heeft verworven via een rangschikkingsbesluit. De voorgestelde wijziging werkt deze onbillijkheid weg.

Om de leesbaarheid van de wettekst van het Bodemdecreet te verhogen wordt met voorliggende wijziging verder in artikel 2 van het Bodemdecreet ook nog een definitie ingevoerd met een verkorte omschrijving van de verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming of "AVG"). Het ontwerpdecreet voegt een titel in voor de verwerking van persoonsgegevens en hanteert verder deze definitie.

Artikel 3. Invoering bodemverontreinigingsverkenner en de bodemverontreinigingsfiches (art. 5bis Bodemdecreet)

Deze bepaling voorziet in de invoering van de informatie-instrumenten 'bodemverontreinigingsverkenner' en 'bodemverontreinigingsfiches' in het Bodemdecreet (art. 5bis). Via deze instrumenten kan de OVAM informatie uit het Grondeninformatieregister die zij in het kader van haar wettelijke taak van algemeen belang beheert en informatie over zorgzaam beheer van bodems voor het publiek digitaal toegankelijk maken. Via de voormelde instrumenten kan het publiek kennis nemen van beschikbare relevante bodeminformatie over gronden in zijn leefomgeving, namelijk de omgeving waar de betrokkene woont, werkt, ontspant en de kinderen naar school gaan.
Hierbij enkele illustraties:

- Ruim een kwart van de Vlamingen (waaronder meer dan de helft in de grootsteden) zijn geen eigenaar van hun woning en bijhorende grond. (Meer informatie: https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/bouwen-en-wonen/eigendomsstatuut) In de huidige situatie hebben dus heel wat Vlamingen geen vrije toegang tot de bodeminformatie van hun woning.
- We weten dat bij overdrachten van onroerende goederen de bodeminformatie soms pas na aanvaarding van het aankoopbod wordt verstrekt. Op die manier worden de belangen van de toekomstige eigenaars en eventuele kinderen niet optimaal beschermd.
- Voorafgaand aan maar ook na het aangaan van een huurovereenkomst kan een (potentiële) huurder zich niet informeren.
- Bij ondernemingen waarbij de grond in particuliere eigendom is, kunnen werknemers zich ook niet informeren over de bodemkwaliteit in hun werkomgeving. Dit geldt eveneens voor omwonenden of naburige werknemers van deze gronden.
- Voor aannemers van openbare werken is het een meerwaarde als zij in het kader van de bescherming van de werkomgeving weten waar er bodemverontreiniging kan zijn.
- Ook voor het beheersen van een gezonde bodem en water zou veen ruimere openbaarheid een meerwaarde hebben. De regie van bouwprojecten wordt in veel gevallen in de handen gelegd van architecten en bouwbedrijven. Zij hebben geen rechtstreekse toegang tot de nodige specifieke grondinformatie. Op die manier kan via de grondverzetsregeling dus ongewild bodemverontreiniging verspreid worden.
  Ook bij bemalingen stelt zich dit probleem. Grondwaterverontreinigingen kunnen via de bemaling verplaatsen binnen het terrein of naar nabijgelegen

gronden. Ook kan verontreinigd grondwater via de bemaling in het oppervlaktewater terecht komen. In het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering houdende de zogenaamde grondwatertrein, principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 27 oktober 2023 (https://omgeving.vlaanderen.be/nl/grondwatertrein), worden maatregelen voorzien bij bemalingen als er binnen de 20 meter bodemverontreiniging kan zijn. Via een uitgebreidere toegang zouden de aannemers vlot over deze informatie kunnen beschikken. Dit is vandaag niet mogelijk.

- Gelijkaardige maatschappelijke belangen gelden voor alle gronden. Dus ook voor gronden waarop kinderen naar school gaan, volkstuintjes, sportvelden, ... en dit ongeacht de feitelijke eigendomssituatie.

De toegang tot de betreffende milieu-informatie kan dan ook relevant zijn voor individuele burgers bij het nemen van welbepaalde beslissingen inzake hun leefomgeving.

Vanuit regelgevend standpunt zijn ook nog op volgende elementen relevant:

- De parlementaire onderzoekscommissie PFAS-PFOS formuleerde aanbevelingen voor transparante en goed begrijpbare bodeminformatie én vraagt om stappen vooruit te zetten in het kader van actieve openbaarheid.
- Zoals hierboven vermeld, impliceert de grondwatertrein vlotte toegang tot deze informatie.
- De intentie voor grotere openbaarheid werd eveneens ingegeven door de Europese regelgeving (zie bijv. artikel 7 Richtlijn 2003/4/EG van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2003 inzake de toegang van het publiek tot milieu-informatie).
- Ook de op 5 juli 2023 door de EU-commissie voorgestelde bodemrichtlijn voorziet momenteel dat bodeminformatie in principe voor iedereen beschikbaar zou moeten zijn.

De toegang tot voormelde milieu-informatie draagt ook bij aan de transparantie en zal het publieke bewustzijn rond en de betrokkenheid bij het bodembeleid (bodemzorg) verhogen.

De bodemverontreinigingsverkenner is een digitale kaart van Vlaanderen met weergave aan de hand van een kleurencode van onder meer de volgende bodeminformatie van gronden in Vlaanderen: risicogronden, gronden met bodemverontreiniging, aandachtsgebieden en stortplaatsen.

De bodemverontreinigingsfiche voor een specifieke grond bevat onder meer de volgende informatie over de grond: de ligging van de grond, de eventuele risico-inrichtingen die op de grond geëxploiteerd worden of werden, gegevens over de eventueel aanwezige bodemverontreiniging op de grond, eventuele verslagen van bodemonderzoeken uitgevoerd en bodemsaneringsprojecten opgemaakt met betrekking tot de bodemverontreiniging op de grond, eventuele voorzorgsmaatregelen, gebruiksadviezen of overlap met aandachtsgebieden (bv. no-regretzones). Verder kunnen op de bodemverontreinigingsfiche voor een grond ook adviezen over het zorgzaam beheer van de betreffende grond vermeld worden.

De OVAM zal tijdig een publiekscampagne lanceren zodat de burger zijn weg zal vinden naar de bodemverontreinigingsverkenner en de bodemverontreinigingsfiches.

De voormelde instrumenten kunnen bv. toegankelijk worden gemaakt via de campagnesite, de website van de OVAM, de website van Databank Ondergrond Vlaanderen en de Woningpas. Deze instrumenten zullen geen direct identificerende persoonsgegevens bevatten.

De bodemverontreinigingsverkenner is vrij publiek toegankelijk. De achterliggende data en informatie is toegankelijk volgens de modellicentie voor gratis hergebruik.

De bodemverontreinigingsfiche is toegankelijk via de website met toegangscontrole via een toegangs- en gebruikersbeheer van de Vlaamse overheid. Hierdoor wordt de toegang in eerste instantie beperkt tot personen met een binding met het Vlaams grondgebied.
Voor de achterliggende data en informatie zal er eerst een technische aansluitprocedure doorlopen worden. Bij het opvragen van de informatie nadien zal er ook telkens via de website met toegangscontrole via een toegangs- en gebruikersbeheer van de Vlaamse overheid worden gegaan.

De bodemverontreinigingsverkenner en bodemverontreinigingsfiche wil eigenaars, bewoners, gebruikers, exploitanten, houders van zakelijke rechten, rechtspersonen en overheden bereiken. Deze personen hebben een belang bij deze informatie ingevolge artikel 23 van de Grondwet op grond waarvan ieder het recht heeft op een menswaardig leven. Dit recht omvat ook het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu, het recht op bescherming van de gezondheid, het recht op een behoorlijke huisvesting en recht op informatie binnen de arbeidsomgeving.

Verder is één van de centrale doelstellingen van het Bodemdecreet om een zo breed mogelijk maatschappelijk draagvlak te scheppen waarbij educatie en voorlichting van de doelgroepen inzake bodembeheer wordt gestimuleerd (art. 3, §1 Bodemdecreet). Ook moet de OVAM haar taken uitvoeren door onder meer gegevens te verzamelen over de factoren, inrichtingen en activiteiten die aanleiding gaven of kunnen geven tot bodemverontreiniging. Deze gegevens worden ook verwerkt met het oog op het rapporteren en informeren (art. 10.3.3, §4 Decreet van 5 april 1995 algemene bepalingen milieubeleid). Op basis van deze bepalingen heeft eenieder een toegangsrecht tot de inhoud van de bodemverontreinigingsfiche voor diens leefomgeving. De leefomgeving omvat de gronden die impact kunnen hebben op o.a. waar iemand woont, werkt, waar de kinderen naar school gaan of waar iemand zich ontspant. In die zin is ieders leefomgeving ruimtelijk niet afgelijnd en veranderlijk, maar desondanks toch relatief klein.

De gebruiker van de bodemverontreinigingsverkenner en de bodemverontreinigingsfiches zal zich met oog op toegang tot de bodeminformatie ook telkenmale akkoord moeten verklaren met:

- ofwel de voorwaarden voor gebruik in lijn met de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en het doel om vanuit het algemeen belang toegang te verlenen tot informatie over de leefomgeving. Een ander gebruik van de informatie zoals bijvoorbeeld contactname, direct marketing, en profilering wordt niet toegestaan.
- ofwel de modellicentie voor gratis hergebruik, vermeld in artikel 7, 2°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 september 2016 tot uitvoering van titel II, hoofdstuk 4, van het bestuursdecreet van 7 december 2018, betreffende het hergebruik van overheidsinformatie en tot bepaling van de kosteloze uitwisseling van bestuursdocumenten tussen instanties, vermeld in artikel III.72 van het bestuursdecreet van 7 december 2018.

De OVAM zal bij het verlenen van de toegang tot de bodemverontreinigingsverkenner en de bodemverontreinigingsfiches steeds de AVG naleven. De OVAM beheert voor de bodemverontreinigingsverkenner en bodemverontreinigingsfiche een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB). Hierdoor kan de OVAM dynamisch inspelen op evoluties met betrekking tot openbaarheid van overheidsinformatie en de bescherming van persoonsgegevens.
Ook elke ontvanger van gegevens uit voornoemde instrumenten dient als afzonderlijke verwerkingsverantwoordelijke steeds de AVG na te leven en mag de ontvangen informatie behoudens een specifieke toestemming van de OVAM niet verder hergebruiken. De regelgeving inzake het hergebruik van overheidsinformatie uit het Bestuursdecreet blijft met andere woorden onverkort van toepassing. Dat hergebruik (dat bv. een commercieel hergebruik zou kunnen zijn) vereist overeenkomstig artikel II.62/8 ev. van het Bestuursdecreet immers een specifieke aanvraag van de betrokken en beoordeling door de OVAM. Het Bodemdecreet wijkt op dat punt niet af van de regeling uit het Bestuursdecreet.

Artikel 4. Procesaudit en technische audit over de wering van erkende bodemsaneringsdeskundigen (art. 8bis bodemdecreet)

Audits maken integraal deel uit van het kwaliteitszorgsysteem dat de OVAM hanteert voor de erkende bodemsaneringsdeskundigen.

Met de voorgestelde wijzigingsbepalingen worden de audits opgesplitst in technische audits en procesaudits, waarbij de erkende bodemsaneringsdeskundige zelf instaat voor zijn procesaudit via een externe controle. De wijziging beoogt een verdere verhoging van de responsabilisering van de erkende bodemsaneringsdeskundigen.

Aan de hand van concrete onderzoeksrapporten wordt tijdens de technische audit geëvalueerd hoe eindproducten tot stand komen. De kennis van de relevante wetgeving en het vermogen om alle noodzakelijke gegevens te verzamelen, resultaten correct te interpreteren en tot juiste conclusies te komen, wordt getoetst. Deze audits blijven zoals bij de huidige regeling in het beheer van de OVAM.

De procesaudit heeft als doel de werking van de bodemsaneringsdeskundige procesmatig te bekijken. De structuren die hij opgezet heeft om kwaliteit te waarborgen bij de uitvoering van zijn taken als bodemsaneringsdeskundige

worden beoordeeld. De erkende bodemsaneringsdeskundige moet door middel van een goedgekeurd auditverslag kunnen aantonen dat hij de procesaudit heeft uitgevoerd. De specifieke bepalingen in verband met de frequentie, de inhoud en de uitvoering van de audit, het auditverslag, de corrigerende maatregelen en het plan van aanpak, worden geregeld in de uitvoeringsbesluiten.

Artikel 5. Beperkt bodemsaneringsproject en geïntegreerde project-m.e.r.-screeningsprocedure (artikel 57 Bodemdecreet)

De decreetgever heeft met het instrument van het beperkt bodemsaneringsproject een vereenvoudigde en snelle procedure voorzien voor de bodemsanering van bodemverontreinigingen die binnen een beperkt tijdsbestek kunnen worden gerealiseerd en die slechts een beperkte impact hebben op mens en milieu.

In het Bodemdecreet worden voor het beperkt bodemsaneringsproject specifieke bepalingen van het reguliere bodemsaneringsproject van overeenkomstige toepassing verklaard. Zo verwijst artikel 57 van het bodemdecreet voor het doel, de procedure en de inhoud van het beperkt bodemsaneringsproject naar de bepalingen van artikel 47 en 48 over het gewone bodemsaneringsproject die van overeenkomstige toepassing worden verklaard.

In die verwijzing is de bepaling van artikel 47bis van het bodemdecreet over project-m.e.r.-screening echter niet opgenomen. Het was geenszins de bedoeling van de decreetgever om voor een beperkt bodemsaneringsproject de generieke bepalingen van het DABM inzake project-m.e.r.-screening toe te passen, terwijl daarvan voor een gewoon bodemsaneringsproject expliciet wordt afgeweken met toepassing van de geïntegreerde procedure uitgewerkt in artikel 47bis van het bodemdecreet.

Met voorliggende wijzigingsbepaling wordt deze vergetelheid in de redactie rechtgezet door de bijkomende verwijzing naar artikel 47bis in artikel 57 van het bodemdecreet.

Artikel 6 en 7. Overdracht van risicogronden – Waterbodemverontreiniging en verspreide waterbodemverontreiniging (art. 104 en 109 bodemdecreet)

De specifieke regeling voor waterbodems in het Bodemdecreet (artikel 124 tot en met 135) staat niet in de weg dat in het kader van de algemene saneringsplichtregeling (artikel 9-11 en artikel 19-22) een verontreinigde waterbodem als grond waar de verontreinigende stoffen zich hebben verspreid deel uitmaakt van het onderzoek en de bodemsanering van risicogronden (bronpercelen).

Kenmerkend voor een waterbodemverontreiniging is echter dat ze, zeldzame uitzonderingen daargelaten, deels is veroorzaakt door één of meerdere toewijsbare bronnen en deels een diffuus karakter heeft. Bovendien is het risico op hercontaminatie na de uitvoering van bodemsaneringswerken niet uit te

sluiten zolang niet alle stroomopwaartse bronnen en waterbodemverontreinigingen onderzocht en gesaneerd zijn.

Een bodemverontreiniging ter hoogte van de waterbodem is dan ook wezenlijk anders dan een klassieke (land)bodemverontreiniging waar een verontreiniging wel, ook hier zeldzame uitzonderingen daargelaten, geval per geval en dus bron per bron kan worden aangepakt zonder onderlinge interferentie tussen de verschillende bodemonderzoeken en -saneringen.

Het verder onderzoek en de bodemsanering van een waterbodem noodzaakt bijgevolg een integrale aanpak voor alle relevante toewijsbare bronnen door de betrokken plichtigen van de bronpercelen en voor het diffuus deel van de waterbodemverontreiniging door de beheerder van de waterbodem.

Het is dan ook niet aangewezen om geval per geval een beschrijvend bodemonderzoek en een bodemsanering van de waterbodem uit te voeren naar aanleiding van de vaststellingen volgend uit een oriënterend bodemonderzoek van een risicogrond.

Het is bijgevolg evenmin aangewezen de plichtige op het ogenblik van de overdracht te vatten via de bijzondere overdrachtsregeling. De algemene overdrachtsregeling (artikel 101 en 102 bodemdecreet) blijft wel van toepassing waardoor de verwerver via het bodemattest op de hoogte wordt gebracht van de eventuele aanwezigheid van een bodemverontreiniging ter hoogte van de waterbodem die tot stand kwam op de over te dragen grond en die verdere maatregelen noodzaakt. De verwerver zal zich bijgevolg bewust zijn van het verder onderzoek en de eventuele sanering van de waterbodem waarvoor hij de plichtige zal worden, tenzij hij de grond verwerft van een vrijgestelde overdrager, en beschikt over de mogelijkheid om met de overdrager contractuele regelingen te treffen voor de financiële gevolgen van de verdere maatregelen.

Artikel 109 van het bodemdecreet is de spiegelbepaling van artikel 104 van het bodemdecreet voor wat betreft historische bodemverontreiniging. Voor de toelichting van deze wijziging, wordt verwezen naar de toelichting bij de wijziging van artikel 104.

Artikel 8. Versnelde overdrachtsprocedure – administratief beroep (artikel 115 bodemdecreet)

In artikel 115 van het bodemdecreet heeft de decreetgever voorzien in een procedure waarbij verontreinigde risicogronden sneller kunnen worden overgedragen dan in de reguliere procedure (art. 102- 114 bodemdecreet). In de versnelde overdrachtsprocedure moet de verwerver vooraf de nodige garanties geven over de uitvoering van de bodemsanering. Hij moet een eenzijdige verbintenis aangaan tegenover de OVAM tot uitvoering van de bodemsanering en een financiële zekerheid stellen tot waarborg van de uitvoering van die verbintenis.

De OVAM beslist over het verzoek tot toepassing van de versnelde overdrachtsprocedure (artikel 115, §3 bodemdecreet).

Op grond van artikel 115, §5 van het bodemdecreet kunnen de belanghebbende partijen tegen deze beslissing van de OVAM administratief beroep indienen bij de Vlaamse Regering. In voormelde beroepsbepaling wordt echter verkeerdelijk bepaald dat ook tegen de beslissing van de OVAM, vermeld in artikel 115, §4 van het bodemdecreet, administratief beroep kan worden ingesteld. De betreffende bepaling voorziet evenwel niet in enige beslissing van de OVAM. Met de voorliggende wijzigingsbepaling wordt deze ongerijmdheid weggewerkt.

Artikel 9. Aanduiding van de plichtige tot uitvoering en (pre)financiering van de bodemsanering (artikel 132 bodemdecreet)

Zoals onder de toelichting bij de ontworpen artikelen 6 en 7 vermeld, vereist de sanering van een waterbodemverontreiniging een integrale en bijgevolg gezamenlijk aanpak door de betrokken plichtigen. Voorliggende wijziging voert een objectieve verplichting tot gezamenlijke bodemsanering in met een (pre)financiering op basis van een door de OVAM te bepalen verdeelsleutel.

De regeling van de vermengde bodemverontreiniging van artikel 27bis van het bodemdecreet is door de koppeling met de grond waar de bodemverontreiniging tot stand kwam niet toepasbaar op een vermengde waterbodemverontreiniging. Voor het diffuus deel van een vermengde waterbodemverontreiniging kan immers geen grond worden aangeduid waar de bodemverontreiniging tot stand kwam. Veeleer dan in te grijpen in artikel 27bis, werd ervoor geopteerd om de gezamenlijke plicht voor waterbodemsanering rechtstreeks in te voeren in artikel 132.

De objectieve plicht impliceert dat het aanduiden van de bronpercelen van een toewijsbare verontreiniging van groot belang is in het waterbodemonderzoek. Hieraan moet dan ook de nodige aandacht worden besteed in de code van goede praktijk of standaardprocedure voor waterbodemonderzoek evenals bij de conformverklaring van het waterbodemonderzoek.

Er wordt tevens verduidelijkt dat de saneringsplicht voor de toewijsbare verontreiniging zowel geldt voor de waterbodemverontreiniging als voor de gronden die verontreinigd zijn ten gevolge van de verspreiding van de verontreiniging van de waterbodem of het oppervlaktewater. Op basis van de huidige bewoording van artikel 132, geldt de toewijsbare plicht enkel voor de verontreiniging van de waterbodem zelf. Het is uiteraard onbillijk dat de waterbeheer plichtig zou blijven voor een verspreiding van een waterbodemverontreiniging op de (land)bodem terwijl het bronperceel en de plichtige van de verontreiniging gekend zijn.

Artikel 10. Georganiseerd administratief beroep – vrijstelling site-onderzoek (art. 155 bodemdecreet)

In artikel 155, §1 van het bodemdecreet wordt het administratief beroep tegen de beslissing van de OVAM over onder meer de exoneratie van de verplichting om een site-onderzoek uit te voeren als een vol beroep gekwalificeerd.

Bij decreet van 28 maart 2014 werd evenwel niet langer voorzien in de mogelijkheid om bij de OVAM een aanvraag in te dienen tot vrijstelling van de verplichting om een site-onderzoek uit te voeren. In artikel 155, §1 van het bodemdecreet is de verwijzing naar de beslissing van de OVAM over de exoneratie van de verplichting tot een site-onderzoek evenwel bij vergetelheid niet geschrapt.

Met voorliggende wijzigingsbepaling wordt die vergetelheid rechtgezet.

Artikel 11. Verval vrijstelling van eenmalige onderzoeksplicht van artikel 31 bodemdecreet (art. 156 bodemdecreet)

Bij decreet van 8 december 2017 heeft de decreetgever in het Bodemdecreet (art. 31 bodemdecreet) een eenmalige onderzoeksplicht ingevoerd voor gronden met potentieel historische bodemverontreiniging waar nog geen oriënterend bodemonderzoek is uitgevoerd. In het decreet is ook voorzien dat eigenaars een vrijstelling van die onderzoeksplicht kunnen krijgen als is aangetoond dat aan aantal voorwaarden is voldaan (art. 31, §3 bodemdecreet). Verder is voorzien dat bij overdracht van de grond door een vrijgestelde eigenaar de vrijstelling van de bodemonderzoeksplicht op het moment van de overdracht van de grond van rechtswege kan overgaan op de verwerver (art. 31, §4 bodemdecreet).

In geval van vrijstelling van de onderzoeksplicht kan de OVAM op basis van artikel 156 van het bodemdecreet beslissen om ambtshalve het eenmalig oriënterend bodemonderzoek uit te voeren, dan wel de grond op te nemen in een site met het oog op de uitvoering van een siteonderzoek. Om het onderzoek uit te voeren, is het noodzakelijk om toegang te krijgen tot de grond om de nodige onderzoeksverrichtingen te kunnen laten doen. De uitvoering van het oriënterend bodemonderzoek en het site-onderzoek hebben tot doel mens en milieu te beschermen en dienen dan ook het algemeen belang. Als de betrokken vrijgestelde eigenaar of verwerver blijvend weerstand biedt om de betreffende taak van algemeen belang te kunnen uitvoeren door toegang tot zijn terrein te weigeren, is het redelijk dat zijn vrijstelling van onderzoeksplicht van rechtswege vervalt en hij van rechtswege de verplichting krijgt om alsnog zelf het oriënterend bodemonderzoek uit te voeren.

Artikel 12. Ambtshalve optreden van de OVAM – veroorzaker als saneringsplichtige (art. 157 bodemdecreet)

In gevallen waar de saneringsplichtigen (exploitant, gebruiker en eigenaar), aangeduid overeenkomstig het cascadesystem, zoals voorzien in artikel 11 (nieuwe verontreiniging) en artikel 22 (historische bodemverontreiniging) zich kunnen laten vrijstellen (overeenkomstig de artikelen 12 en 23 van het Bodemdecreet – zie eveneens de artikelen 105 en 110 in het kader van de overdracht van risicogronden en artikel 133 voor waterbodems), kan de OVAM overeenkomstig artikel 157 beslissen om ambtshalve een beschrijvend bodemonderzoek, bodemsanering of de andere maatregelen, vermeld in afdelingen III, VI en VII van hoofdstuk VI, uit te voeren.

De ambtshalve uitvoering van saneringswerken door de OVAM vereist echter het inzetten van publieke middelen. De OVAM dient vervolgens het nodige te doen om die kosten van de veroorzaker te trachten terugvorderen.

Voor zover de veroorzaker van de verontreiniging gekend is, is het moeilijk te verantwoorden dat een dergelijke financiële en administratieve last op de OVAM rust. Een dergelijke aanpak is evenmin in overeenstemming met het beginsel van «de vervuiler betaalt» of het zorgvuldigheidsbeginsel, of nog, de zuingheidsplicht als specificering van het zorgvuldigheidsbeginsel.

Overeenkomstig artikel 191.2 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie, streeft de EU in haar milieubeleid naar een hoog niveau van bescherming, rekening houdend met de uiteenlopende situaties in de verschillende regio's van de Unie. Haar beleid berust op het voorzorgsbeginsel en het beginsel van preventief handelen, het beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron dienen te worden bestreden, en het beginsel dat de vervuiler betaalt.

In het recentste Environmental Performance Review van de OESO over België (rapport van 2021) "*The Assessment and recommendations present the main findings of the OECD Environmental Performance Review of Belgium and identify 38 recommendations to help the country make further progress towards its environmental objectives and international commitments. The OECD Working Party on Environmental Performance reviewed and approved the Assessment and recommendations at its meeting on 8 December 2020*" wordt als aanbeveling opgenomen: "*Reduce the public burden of environmental remediation by ensuring that landowners or other responsible parties either clean-up contaminated sites directly or pay fees to constitute public funds earmarked for remediation*".

De voorziene wijziging is tevens ingegeven vanuit administratieve vereenvoudiging en efficiëntie.

Daarbij komt nog dat bij een ambtshalve optreden van de OVAM de gebruikers, exploitanten en eigenaars van de gronden die sanering of andere maatregelen vereisen afhankelijk zijn van wat financieel en organisatorisch op een welbepaald ogenblik voor de OVAM mogelijk is.

Er wordt daarom in het Bodemdecreet voorzien, dat vooraleer de OVAM overgaat tot ambtshalve sanering van gronden of waterbodems, de OVAM kan beslissen dat de saneringsplicht rust op de veroorzaker van de verontreiniging, dan wel diens rechtsopvolgers. Voor dat begrip kan per analogie worden verwezen naar het begrip rechtsvoorganger, zoals gedefinieerd in artikel 2, 27° Bodemdecreet

Ook het Waalse Bodemdecreet en de Nederlandse Wet Bodembescherming voorzien in een saneringsplicht ten laste van de (gekende) veroorzaker van de verontreiniging.

De veroorzaker van de verontreiniging is de veroorzaker, al dan niet buiten zijn wil om of al dan niet door diens fout, van de emissie waardoor bodemverontreiniging is ontstaan. Het begrip emissie is gedefinieerd in artikel 2, 12° van het Bodemdecreet, nl. *elke inbreng door de mens van verontreinigingsfactoren in de atmosfeer, de bodem of het water*. Die veroorzaker

zal, wanneer dat mogelijk is, in het beschrijvend bodemonderzoek worden aangeduid. Immers voorziet de standaardprocedure dat de erkende bodemsaneringsdeskundige in het verslag van het beschrijvend bodemonderzoek een uitspraak doet over de bepaling van de bron en de oorsprong van de onderzochte bodemverontreiniging. Gelet op de impact van de bepaling van bron en oorsprong van de verontreiniging in het verslag van het beschrijvend bodemonderzoek zal dit aspect naar aanloop van de inwerkingtreding van dit wijzigingsdecreet in de standaardprocedure verder worden verduidelijkt.

Het wijzigingsdecreet voorziet, gelet op het voorgaande, dat enkel de uitvoering van bodemsanering of de andere maatregelen vermeld in afdelingen III, VI en VII van hoofdstuk VI (i.e. nazorg, behandeling van bodemverontreiniging bij schadegevallen en risicobeheer) aan de veroorzaker van de verontreiniging kan worden opgelegd, en niet de uitvoering van het beschrijvend bodemonderzoek zelf.

Het wijzigingsdecreet voorziet dat de OVAM de persoon die de bodemverontreiniging heeft veroorzaakt *kan* aanmanen om de bodemsanering uit te voeren. Aan de OVAM wordt hierbij een zekere discretionaire beoordelingsmarge gelaten. Over de identiteit van de veroorzaker dient voldoende zekerheid te bestaan.

Wanneer de eigenaar krachtens de voormelde bepalingen voor een deel van de bodemverontreiniging van de saneringsplicht vrijgesteld is, kan de OVAM beslissen om voor dat deel van de bodemverontreiniging ambtshalve een beschrijvend bodemonderzoek, bodemsanering of de andere maatregelen, vermeld in titel III, hoofdstuk VI, afdeling III en VI, uit te voeren.

Aan het voormelde cascadesysteem van saneringsplichtigen uit het Bodemdecreet wordt evenwel niets gewijzigd. Die regeling van saneringsplichten heeft in Vlaanderen haar nut reeds bewezen. Immers rust de saneringsplicht daarbij op de persoon die daadwerkelijke zeggenschap heeft over bodem die sanering of andere maatregelen vereist. Tevens is die persoon makkelijker identificeerbaar. Zij kunnen zich tevens tegen de eigenlijke veroorzaker richten op basis van de saneringsaansprakelijkheid zoals uitgewerkt in het Bodemdecreet.

Verder wordt met voorliggende wijzigingsbepaling nog een verwijzingsfout in het eerste lid van artikel 157 van het bodemdecreet gecorrigeerd.

Tenslotte wordt in artikel 157 van het bodemdecreet voorzien dat de vrijstelling van saneringsplicht die de exploitant, gebruiker, eigenaar of de verwerver heeft verkregen op basis van de bepalingen van het bodemdecreet, van rechtswege vervalt als de OVAM in het kader van haar toezichtsbevoegdheid vaststelt de betrokken exploitant, gebruiker, eigenaar of verwerver na eerdere initiatieven van de OVAM finaal geen gevolg geeft aan het bevel van de OVAM (art. 171 bodemdecreet) voor de betrokken exploitant, gebruiker, eigenaar of verwerver om de door de OVAM aangewezen personen toegang te verlenen tot zijn terrein om de nodige verrichtingen te kunnen doen voor de uitvoering van het ambtshalve beschrijvend bodemonderzoek of de ambtshalve bodemsanering. De uitvoering van het beschrijvend bodemonderzoek en de bodemsanering hebben tot doel mens en milieu te beschermen en dienen dan ook het algemeen belang.

Als de betrokken exploitant, gebruiker of eigenaar blijvend weerstand biedt om de betreffende taak van algemeen belang te kunnen uitvoeren door toegang tot zijn terrein te weigeren, is het redelijk dat die verplichting om het beschrijvend bodemonderzoek of bodemsanering uit te voeren van rechtswege op de betrokken exploitant, gebruiker of eigenaar komt te liggen.

Artikel 13. Financiële zekerheid tot waarborg van de uitvoering van de wettelijke saneringsplicht

In het huidige Bodemdecreet wordt al voor een aantal verplichtingen voorzien dat een financiële zekerheid moet worden gesteld tot waarborg van de uitvoering van die verplichtingen.

Zo moet de overdrager bij de overdracht van een verontreinigde risicogrond een financiële zekerheid stellen als garantie voor de conforme uitvoering na de overdracht van de tegenover de OVAM aangegane eenzijdige verbintenis tot bodemsaneringswerken (art. 104, §2, eerste lid, 3° en art. 109, §2, eerste lid, 3° Bodemdecreet).

Dit geldt niet enkel voor saneringsovereenkomsten aangegaan tegenover de OVAM conform de bepalingen van het Bodemdecreet, maar ook voor de uitvoering van wettelijke saneringsverplichtingen die vastgesteld zijn krachtens het Bodemdecreet. Zo kan de OVAM in het kader van de sluiting van een risico-inrichting van de exploitant eisen dat hij een financiële zekerheid stelt tot waarborg van de naleving van zijn wettelijke verplichting tot uitvoering van een beschrijvend bodemonderzoek, bodemsanering en eventuele nazorg (artikel 122, §4, derde lid, Bodemdecreet).

In de algemene saneringsplichtregeling van het Bodemdecreet (artikel 9-11: nieuwe bodemverontreiniging; artikel 19-22: historische bodemverontreiniging) en in de regeling rond de sanering van verontreinigde waterbodems (art. 130-132) is dergelijke eis tot het stellen van een financiële zekerheid door de saneringsplichtige tot waarborg van de uitvoering van zijn wettelijke saneringsplicht evenwel niet meer opgenomen. Recente ervaringen hebben echter geleerd dat vooral bij langlopende, complexe en ingrijpende saneringsoperaties zich tal van omstandigheden kunnen voordoen waardoor de conforme uitvoering van de wettelijke saneringsplicht door de saneringsplichtige in het geding kan komen. De tijdige en zorgvuldige uitvoering van de saneringen moet evenwel gegarandeerd worden met oog op de bescherming van mens en milieu tegen de gevaren van de aanwezige bodemverontreiniging. Verder is het belangrijk dat zoveel mogelijk moet worden voorkomen dat de kosten voor de decretaal verplichte saneringsoperaties afgewenteld worden op de overheid en belastingbetaler. Een verdere aanscherping van het principe de vervuiler betaalt als een van de leidende beginselen van het milieubeleid, door de uitbreiding van het toepassingsgebied van de verplichting tot het stellen van een financiële zekerheid tot de algemene saneringsplicht en de saneringsplicht van waterbodems, is een proportionele maatregel die overigens tegemoet komt aan de aanbevelingen van de parlementaire onderzoekscommissie PFAS-PFOS. In het Bodemdecreet wordt daarom de bevoegdheid toegekend aan de OVAM om financiële zekerheden te eisen van de saneringsplichtige tot waarborg van de uitvoering van zijn verplichting tot beschrijvend bodemonderzoek,

bodemsanering en eventuele nazorg opgelegd door of krachtens dit decreet. De OVAM heeft ook de mogelijkheid om de aanpassing van de gestelde financiële zekerheid te vragen naar aanleiding van nieuwe elementen die een impact hebben op de draagwijdte, looptijd, geraamde kostprijs of andere relevante aspecten van de saneringsoperatie. De Vlaamse Regering bepaalt de wijze waarop die financiële zekerheden worden gesteld en aangepast. In het huidige VLAREBO-besluit van 14 december 2007 heeft de Vlaamse Regering reeds een regeling vastgesteld rond de vorm, looptijd, bedrag en aanpassing van de financiële zekerheid.

Deze bepaling is bij inwerkingtreding onmiddellijk van toepassing op alle gevallen waarin een saneringsplichtige zijn verplichtingen tot het opstellen van een beschrijvend bodemonderzoek, de uitvoering van bodemsanering of eventuele nazorg nog niet (volledig) is nagekomen.

Artikel 14. Verwerking van persoonsgegevens

Voor zover er in het kader van het Bodemdecreet verwerkingen van persoonsgegevens plaatsvinden, strekt het ontwerpdecreet ertoe hiervoor een regeling te treffen. Het ontwerpdecreet zal bijdragen tot een transparantere gegevensbescherming voor betrokkenen door een kader te voorzien voor de verwerkingen van persoonsgegevens.

De opmerkingen van de Vlaamse Toezichtcommissie op het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse bepalingen in het VLAREBO-besluit van 14 december 2007 zijn in overweging genomen (Vlaamse Toezichtcommissie, Advies wetgeving VTC nr. 23/100 van 12 september 2023)

Artikel 15. Verwerking van persoonsgegevens door de OVAM en door de Vlaamse Regering

Paragraaf 1 van het nieuwe artikel 174bis is slechts van toepassing in de mate dat het gaat om een verwerking van persoonsgegevens. Daarmee wordt bedoeld persoonsgegevens in de zin van artikel 4, 1) AVG. In het kader van het Bodemdecreet gaat het voornamelijk over locatiegegevens, die op zich (zonder bijkomende informatie) geen persoonsgegevens zijn uit hun aard omdat ze niet toelaten een persoon te identificeren. Maar op basis van de geografische ligging van de gronden kan men door overlap met publiek beschikbare webkaarten de kadastrale percelen of adrespunten achterhalen. Het is dus mogelijk dat de eigenaar van een perceel geïdentificeerd of identificeerbaar wordt.
Daarnaast zullen de gegevens doorgaans informatie over rechtspersonen bevatten. Toch kunnen ook deze gegevens soms (onrechtstreeks) in verband worden gebracht met natuurlijke personen, waardoor zij als persoonsgegevens dienen te worden gekwalificeerd (Beraadslaging Vlaamse Toezichtcommissie nr. 26/2017 van 17 mei 2017, para. 10).

De gegevensverwerkingen die plaatsvinden in het kader van het Bodemdecreet vloeien voort uit de noodzaak om te voldoen aan een wettelijke of decretale verplichting (artikel 6, eerste lid, c), AVG) of het vervullen van taken van algemeen belang of taken in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag (artikel 6, eerste lid, e), AVG).

Paragraaf 2 duidt de verwerkingsverantwoordelijken aan voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het Bodemdecreet. Artikel 4, 7), AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

Deze paragraaf duidt de OVAM aan als verwerkingsverantwoordelijke voor de (meerderheid van de) gegevensverwerkingen in het Bodemdecreet en de uitvoeringsbesluiten, met uitzondering van onder meer de verwerkingen door de bodemsaneringsdeskundigen en de organisaties vermeld in titel III, hoofdstuk XIII, afdeling II beschreven in de artikelen 174quater en 174quinquies en de verwerkingen door de gemeente beschreven in artikel 174ter. De OVAM heeft met betrekking tot de bodemsanering de taken opgesomd in artikel 10.3.3., §3 Decreet van 5 april 1995 algemene bepalingen milieubeleid. Zij vervult deze taken op de wijze uiteengezet in artikel 10.3.3., §4 Decreet van 5 april 1995 algemene bepalingen milieubeleid.

De Vlaamse Regering treedt op als verwerkingsverantwoordelijke specifiek (en enkel) voor de verwerkingen van persoonsgegevens in het kader van:

- het administratief beroep tegen beslissingen van de OVAM;
- artikel 95 Bodemdecreet over de erkenning van bodemsaneringsorganisaties;
- artikel 98 Bodemdecreet over de subsidies aan erkende bodemsaneringsorganisaties;
- artikel 139 Bodemdecreet over de erkenning van organisaties vermeld in titel III, hoofdstuk XIII, afdeling II;
- de artikelen 164 en 165 Bodemdecreet. Volgens de artikelen 9 tot en met 135 en artikel 160 Bodemdecreet is de Vlaamse Regering immers bevoegd om in afwijking van de artikelen 9-135 en 135-160 Bodemdecreet en in uitvoering van de artikelen 140-145 Bodemdecreet alle schikkingen, voorstellen tot concordaat inbegrepen, aan te nemen, dadingen te sluiten, schuldvorderingen en zekerheden over te dragen, derden in haar rechten te subrogeren, van verhaal af te zien, afwijkingen toe te staan en overeenkomsten te sluiten.

De verwerkingsverantwoordelijken zullen de beginselen voor de verwerking van persoonsgegevens (rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie; gerechtvaardigd doel en doelbinding; minimale gegevensverwerking; juistheid; opslagbeperking; integriteit en vertrouwelijkheid; verantwoordingsplicht) in acht nemen. De OVAM heeft in dit kader akte genomen van het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie op het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse bepalingen in het VLAREBO-besluit van 14 december 2007 om de nodige maatregelen te nemen voor de juistheid van de gegevens en om de transparantiemaatregelen uit te werken (Vlaamse Toezichtcommissie, Advies wetgeving VTC nr. 23/100 van 12 september 2023). Deze voorwaarden zijn uitgewerkt in de praktijk, maar zijn omwille van het verbod op herhalingen van hogere regelgeving (overschrijfverbod) niet (expliciet) opgenomen het Bodemdecreet.

Artikel 3 Bodemdecreet beschrijft de algemene doelstellingen die het Bodemdecreet nastreeft. Paragraaf 3 van het nieuwe artikel 174bis bevat de doeleinden waarvoor de persoonsgegevens worden verwerkt. Hierna worden niet-exhaustieve voorbeelden van elk van die doeleinden gegeven:

- De opvolging van bodemdossiers: Het gaat o.a. om de uitvoering van het bodembeleid door het opvolgen van bodemdossiers, bv. het beoordelen van bodemonderzoeken, bodemsaneringsprojecten, het opvolgen van bodemsaneringswerken op basis van tussentijdse rapporten en de eindevaluatie-onderzoeken, daarin ook begrepen de kwalificatie van een aangetroffen verontreiniging (als een nieuwe, historische of gemengde verontreiniging); het opleggen en opvolgen van de onderzoeks- en saneringsplichten en andere maatregelen in het kader van het Bodemdecreet; de beoordeling van de vrijstelling van de onderzoeks- en saneringsplicht; de schadegevallenregeling bij de behandeling van bodemverontreiniging in het kader van de artikelen 74-82 Bodemdecreet;
- Het beheer van bodeminformatie: Het gaat o.a. om het beheer van het grondeninformatieregister met het oog op correcte informatie op het bodemattest; de identificatie en inventarisatie van gronden; het actualiseren van kadastrale informatie (art. 5, §3 Bodemdecreet).
- Het beheer van ambtshalve opdrachten: Het gaat o.a. om het ambtshalve uitvoeren van bodemonderzoeken, waterbodemonderzoeken, siteonderzoeken, raamcontracten, bodemsaneringen door de OVAM; evenals de terugvordering van de kosten door de OVAM bij het ambtshalve optreden.
- De behandeling van financiële instrumenten: Het gaat o.a. het behandelen (ontvangen en goedkeuren) van het proces tot stellen van financiële zekerheden tot waarborg van de uitvoering van verbintenis tot bodemsanering (art. 104, § 2 en 109, § 2 en 115, § 4 Bodemdecreet); het beheer van de cofinanciering van bodemsaneringswerken door de OVAM; de subsidies aan de erkende bodemsaneringsorganisaties; het afhandelen en beheren van de financiële zekerheden tot waarborg van de verbintenissen tot bodemsanering.
- Het beheer van doelgroepgerichte instrumenten: Het gaat o.a. om het voorbereiden en uitbetalen van de subsidies voor de erkende bodemsaneringsorganisaties (art. 98 Bodemdecreet); het afsluiten en opvolgen van het brownfieldconvenant of het realisatieconvenant; de interactie met stakeholders (notariaat, ondernemingsverenigingen en sectorfederaties van bodemsaneringsdeskundigen) om in afstemming vorm en uitvoering te geven aan het bodembeleid.
- De aflevering van erkenningen in het kader van het bodembeheer: Het gaat o.a. om het afleveren door de OVAM van erkenningen van bodemsaneringsdeskundigen, het afleveren van erkenningen van bodembeheerorganisaties door de Vlaamse Regering; het erkennen van tussentijdse opslagplaatsen voor uitgegraven bodem, grondreinigingscentra en inrichtingen voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie.
- De ontsluiting en verspreiding van bodeminformatie: Het gaat o.a. om het beheren van het grondeninformatieregister (inclusief het behandelen van het verzoek tot afleveren van specifieke informatie uit het grondeninformatieregister) en het afleveren van bodemattesten (art. 13-

19 VLAREBO); het informeren over bodemverontreiniging; de publieke ontsluiting van de bodeminformatie (art. 20 VLAREBO, inclusief het behandelen van aanvragen over informatie uit het grondeninformatieregister, zoals verslagen van bodemonderzoeken en rapporten over bodemsaneringen en andere maatregelen als vermeld in hoofdstuk VI van titel III Bodemdecreet en de informatie uit het grondeninformatieregister dat via de bodemverontreinigingsfiche en bodemverontreinigingsverkenner zal worden toegankelijk gemaakt).

- Het toezicht op de bodemsaneringsdeskundige en de organisaties vermeld in titel III, hoofdstuk XIII, afdeling II Bodemdecreet en de bevordering van de kwaliteit van de uitvoering van hun taken: Het gaat o.a. om de opvolging van de erkenning van de bodemsaneringsdeskundigen (art. 8bis Bodemdecreet), bodembeheerorganisaties, tussentijdse opslagplaatsen voor uitgegraven bodem, grondreinigingscentra en inrichtingen voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie; de kennis en methodiek van de bodemsaneringsdeskundigen actueel houden via nieuwsbrieven, opstellen van standaardprocedures en codes van goede praktijk.
- De rapportage aan het Vlaams Parlement: Het gaat o.a. om de jaarlijkse rapportering bij een omstandig verslag door de Vlaamse Regering bij het Vlaams Parlement over de uitvoering van het Bodemdecreet (art. 174 Bodemdecreet).
- Het beheer van het administratief beroep: Het gaat o.a. om de administratieve beroepen die bij de Vlaamse regering kunnen worden ingesteld tegen bepaalde beslissingen van de OVAM (zie o.a. art. 11, tweede lid Bodemdecreet; art. 12, § 4 Bodemdecreet; art. 22, derde lid Bodemdecreet; art. 23, § 4 Bodemdecreet; art. 27, § 1, tweede lid Bodemdecreet; art. 27quinquies Bodemdecreet; art. 31, § 3, Bodemdecreet; art. 35 Bodemdecreet; art. 40, derde lid Bodemdecreet; art. 55 Bodemdecreet).
- Het beheer van het toezicht en de handhaving: Het gaat o.a. om het toezicht en de handhaving van milieumisdrijven, inclusief het onderzoek ter plaatse.
- De beveiliging van systemen in het kader van de bovenstaande doelstellingen: het gaat om de verwerking van persoonsgegevens in het kader van beveiliging en het uitvoeren van technische en organisatorische maatregelen.

Waar nodig kunnen de doeleinden in de uitvoeringsbesluiten verder verfijnd worden. Hiertoe wordt in paragraaf 8 een delegatie gegeven aan de Vlaamse Regering.

Paragraaf 4 van het nieuwe artikel 174bis van het Bodemdecreet bevat de betrokkenen van wie mogelijk persoonsgegevens worden verwerkt. Het gaat om natuurlijke personen of rechtspersonen die (onrechtstreeks) in verband kunnen worden gebracht met natuurlijke personen, waardoor hun gegevens als persoonsgegevens dienen te worden gekwalificeerd. De meest voorkomende categorie van betrokkene zijn de eigenaar, gebruiker en exploitant. Het gaat om een ruime categorie van betrokkenen. Hun persoonsgegevens worden verwerkt wanneer zij bv. een bodemattest aanvragen. Deze omschrijving omvat ook de

saneringsplichtige en de onderzoeksplichtige. In het kader van deze titel die aan het Bodemdecreet wordt toegevoegd, houdt het begrip saneringsplichtige ook de saneringswillige in. Het gaat om de saneringswillige die op grond van artikel 92 e.v. Bodemdecreet vrijwillig de saneringsplicht van de saneringsplichtige uitvoert. De onderzoeksplichtige zijn de personen die overeenkomstig het Bodemdecreet gehouden zijn een oriënterend bodemonderzoek uit te voeren (art. 29 ev. Bodemdecreet).

Ook de gegevens van de rechtsvoorganger, rechtsopvolger of vertegenwoordiger van de eigenaar, gebruiker of exploitant kunnen worden verwerkt. Een vertegenwoordiger is bijvoorbeeld de curator die als de eigenaar van de grond failliet is gegaan de verplichting heeft om een oriënterend bodemonderzoek o.l.v. een erkende bodemsaneringsdeskundige uit te voeren en het verslag ervan bij de OVAM in te dienen.

De contactpersonen van erkende organisaties kunnen contactpersonen bij bv. de bodemsaneringsdeskundige of de bodembeheerorganisaties zijn.

Artikel 13, 3°, b), van het VLAREBO geeft aan dat in het grondeninformatieregister relevante gegevens over de bodemkwaliteit van de grond die vastgesteld zijn door de volgende categorieën van betrokkene bevat: bodemsaneringsdeskundigen, politiediensten of overheidsinstanties als vermeld in artikel II.28, § 1, eerste lid, van het bestuursdecreet van 7 december 2018, die bevoegdheid hebben of openbare verantwoordelijkheden of functies uitoefenen inzake het leefmilieu of het waterbeleid. Artikel 14 VLAREBO verduidelijkt dat de gegevens in het grondeninformatieregister wordt aangevuld met de relevante gegevens die door deze categorieën van betrokkenen zijn vastgesteld, net als met gegevens die zijn vastgesteld door instrumenterende ambtenaren, zoals bv. de notaris.

Ook kunnen gegevens van andere belanghebbende worden verwerkt. Dat kan bijvoorbeeld gaan om belanghebbenden die bij de Vlaamse Regering een beroep tegen de beslissingen van de OVAM kunnen aantekenen. Verder kan bijvoorbeeld om het even wie een aanvraag voor een bodemattest bij de OVAM indienen. Deze categorie bevat ook andere belanghebbenden, zoals bijvoorbeeld uitvoerders van grondverzet of andere werken op de grond.

Paragraaf 5 van het nieuwe artikel 174bis van het Bodemdecreet bevat de aard van de persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van het Bodemdecreet. Het gaat om de volgende niet-exhaustieve voorbeelden:

- Contactgegevens: Het gaat o.a. om persoonlijke en professionele contactgegevens. Het gaat in de eerste plaats om gegevens die nodig zijn om de betrokkenen te contacteren en te identificeren, zoals naam, voornaam, e-mailadres, telefoonnummer en adresgegevens.
- Identificatiegegevens: Het gaat o.a. om identificatiegegevens uitgegeven door de overheidsdiensten en elektronische identificatiegegevens zoals IP-adressen.
- Rijksregisternummer: De verwerking van het rijksregisternummer past binnen het streven om te werken volgens het principe van de unieke gegevensverzameling met authentieke bronnen. Het rijksregisternummer wordt niet algemeen verwerkt. De verwerking van het

rijksregisternummer kan uitzonderlijk plaatsvinden bij het onderzoek naar de vrijstelling van de onderzoeksplicht, het beheer van het toezicht en de handhaving, het beheren en verwerken van betalingen in het kader van de aanvraag van bodemattesten via het toegangs- en gebruikersbeheer van de Vlaamse overheid. Bij de verwerking van het rijksregisternummer wordt de Wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen nageleefd.

- Ondernemingsnummer: Voor professionelen, zoals bv. een notaris, kan ook het ondernemingsnummer worden verwerkt evenals voor de opvolging van onderzoeks- en saneringsplicht.
- De gegevens die verband houden met de grond: Dit zijn o.a. perceelnummers, plannen, kadastrale gegevens of een duidelijke ruimtelijke afbakening van de grond op basis van het in het Vlaamse Gewest gehanteerde coördinatenstelsel die onweerlegbaar de ligging ten opzichte van de perceelsgrenzen bepaalt, oppervlakte, locatiegebonden milieu-informatie (zoals op grond van art. 13 VLAREBO), zoals gegevens en rapporten over bodemonderzoeken, gegevens afkomstig van de gemeentelijke inventaris, bodemkwaliteit, bodemverontreiniging en gebruiksadviezen en gebruiksbeperkingen, een kadastraal plan met aanduiding van de contouren van de grond (bv. bij de aanvraag van een bodemattest dat betrekking heeft op een grond zonder kadastraal nummer), de geografische ligging binnen het Belgisch coördinatenstelsel, woningkenmerken en gegevens over de exploitatie van de grond.
- Opleidings- en beroepsgegevens en andere gegevens in het kader van de erkenning: Het kan o.a. gaan om gegevens over de opleiding, ervaring, vorming, het CV en het beroep.
-
- Gegevens die de aanvrager, onderzoeksplichtige of saneringsplichtige ter beschikking stelt en die noodzakelijk is om de toepassing van beleidsinstrumenten uit het Bodemdecreet en haar uitvoeringsbesluiten op een zorgvuldige wijze te kunnen beoordelen: Het kan o.a. ook gaan om noodzakelijke informatie in het kader van:
    - de aanvraag tot erkenning als bodemsaneringsdeskundige: bijv. getuigschrift van aanvullende vorming voor bodemsaneringsdeskundigen;
    - de aanvraag van vrijstelling van onderzoeksplicht en/of saneringsplicht: bijv. documenten die de saneringsplichtige ter beschikking stelt om aan te tonen dat hij voldoet aan de vrijstellingsvoorwaarden, zo onder meer documenten waaruit blijkt op welk moment hij eigenaar of gebruiker is geworden van de grond.
    - de aanvraag van een bodemattest: bijv. aanvraagformulier voor het bodemattest, het bewijs van de betaling van de retributie.
    - het bewijs van het stellen van de financiële zekerheid vereist op basis van het Bodemdecreet bij de overdracht van een verontreinigde risicogrond waarvoor bodemsanering noodzakelijk is.
    - de aanvraag voor cofinanciering van bodemsaneringswerken: de informatie die de saneringsplichtige moet aanleveren conform de bodemwetgeving om de OVAM in staat te stellen op een

zorgvuldige wijze te beoordelen of betrokkene in aanmerking komt voor cofinanciering van de uitgevoerde bodemsaneringswerken (o.a. facturen).
    - de aanvraag door erkende bodemsaneringsorganisaties aan de Vlaamse Regering van subsidie voor de gedeeltelijke financiering van de taken en de werkingskosten noodzakelijk om haar verplicht decretale taken uit te voeren inzake historische bodemverontreiniging die is veroorzaakt door de activiteit waarvoor de erkende bodemsaneringsorganisatie is opgericht
    - de aanvraag tot erkenning als bodemsaneringsdeskundige: o.a. de statuten van de vzw en het bewijs van verzekering van die de beroepsaansprakelijkheid dekt.
- Gegevens die blijken uit het beheer van het toezicht en de handhaving: Het kan o.a. gaan om uiteenlopende gegevens die blijken uit vaststellingen.
- Loggegevens: Het gaat om gegevens over het gebruik van IT-systemen.

Paragraaf 6 van het nieuwe artikel 174bis van het Bodemdecreet bevat de entiteiten aan wie persoonsgegevens kunnen worden doorgegeven. Het gaat om de volgende niet-exhaustieve voorbeelden:

- Natuurlijke personen of rechtspersonen aan wie gegevens ter beschikking moeten worden gesteld in het kader van de uitvoering van dit decreet: Het kan o.a. gaan om notarissen, overheidsdiensten, lokalen besturen, advocaten, particulieren en rechtspersonen die de OVAM in kennis moet stellen van haar beslissingen in het kader van het Bodemdecreet (bv. saneringsplichtigen en opdrachtgevers van bodemonderzoeken en bodemsaneringen bij de conformverklaring bodemonderzoek en bodemsaneringsproject of vestiging saneringsplicht) en aannemers in het kader van de uitvoering van ambtshalve bodemonderzoek en bodemsanering door de OVAM in de artikelen 156-158 Bodemdecreet).
- Europese, internationale, Belgische en Vlaamse instellingen waaraan de OVAM en de Vlaamse Regering moet rapporteren: Zo moet bv. de Vlaamse Regering jaarlijkse een omstandig verslag bij het Vlaams Parlement indienen over de uitvoering van het Bodemdecreet (art. 174 Bodemdecreet).
- Toezichthouders die belast zijn met het toezicht op de bepalingen van dit decreet: Zoals bv. de gewestelijke toezichthouders van de OVAM.
- Derden wanneer OVAM een verplichting heeft om de persoonsgegevens te verstrekken: In tegenstelling tot 1° gaat het om verplichtingen buiten de context van het Bodemdecreet en de uitvoeringsbesluiten, zoals o.a. meldingen aan bevoegde autoriteiten, vergunningsautoriteiten.
- De Vlaamse Milieumaatschappij, het Departement Omgeving van de Vlaamse overheid en het Departement Mobiliteit en Openbare Werken van de Vlaamse overheid: Zo werkt de OVAM samen met deze overheidsinstanties in het kader van de Databank Ondergrond Vlaanderen.
- De overheidsdiensten aan wie de OVAM gegevens verstrekt in het kader van haar bevoegdheden: Het kan gaan om o.a. overheidsinstanties, zoals het Departement Zorg van de Vlaamse overheid waar OVAM informatie rond bepaalde sites in het kader van PFAS vertrekt, de politiediensten, (onderzoeks)gerechten en de Vlaamse Ombudsdienst. De OVAM zal met

alle overheidsinstanties een protocol of andere overeenkomst inzake verwerking van persoonsgegevens sluiten zoals vereist onder het Decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer. Deze overeenkomsten zijn te raadplegen op de website van de OVAM.

Het gaat hierbij in de eerste plaats om de persoonsgegevens die verband houden met de grond (het ontworpen artikel 174bis, §5, 5°).

Naast de vermelde entiteiten kunnen deze gegevens worden doorgegeven in het kader van vragen met betrekking tot de openbaarheid van bestuur, en vragen in het kader van de parlementaire werking.

Paragraaf 7 van het nieuwe artikel 174bis van het Bodemdecreet bepaalt de bewaartermijn. Deze termijn is ingegeven door de redelijke maximumtermijn om een dossier te behandelen. In bepaalde gevallen is de wettelijke verjaringstermijn langer. Het gaat om juridische geschillen over een onroerend goed waarop de dertigjarige verjaringstermijn voor zakelijke rechtsvorderingen van artikel 2262 van het oud BW van toepassing is of waarop de dertigjarige verjaringstermijn voor rechtsvorderingen ingesteld door publieke overheden tot vergoeding van de kosten voor maatregelen tot voorkoming en herstel van milieuschade rechtsvorderingen van artikel 2277ter van het oud BW van toepassing. In dat geval is de bewaartermijn de langste termijn.

In andere gevallen heeft de OVAM een decretale taak om informatie te beheren, bv. in het kader van het grondeninformatieregister, en zullen de persoonsgegevens die in dat kader worden verwerkt ook worden bijgehouden zolang de OVAM deze decretale taak zal uitoefenen. Bodeminformatie is uit zijn aard nuttig dienend als de koppeling van de beschikbare (en historische) bodeminformatie uit het Grondeninformatieregister kan worden gemaakt met een specifieke grond. Gronden zullen in principe niet verdwijnen, waardoor de informatie voldoende lang moet kunnen worden bijgehouden en een lange bewaartermijn noodzakelijk is. De informatie over de gronden kan echter wel evolueren in de tijd. Uiteraard dient de OVAM zich te houden aan het juistheidsbeginsel (art. 5, lid 1, d) AVG) en dienen gegeven die onjuist of achterhaald zouden blijken, te worden gecorrigeerd.

Specifiek voor de bodemverontreinigingsfiche en bodemverontreinigingsverkenner kunnen betrokkenen onjuistheden signaleren bij de OVAM.

Daarnaast zal de OVAM per administratief proces waar persoonsgegevens worden verwerkt een specifieke bewaartermijn met een motivering opnemen in de selectielijsten die in het kader van artikel III.87 Bestuursdecreet worden opgesteld.

Paragraaf 8 van het ontworpen artikel 174ter bevat een delegatie aan de Vlaamse Regering om de verwerking van persoonsgegevens, waar nodig, meer in detail te regelen.

Artikel 16. Verwerking van persoonsgegevens door de gemeente

Dit artikel biedt de gemeenten een basis om persoonsgegevens te verwerken voor het beheer van de gemeentelijke inventaris die zij verplicht moeten bijhouden overeenkomstig artikel 7 van het Bodemdecreet en voor het beoordelen van schadegevallen overeenkomstig artikel 75, tweede lid van het Bodemdecreet.

Deze bepaling is van toepassing in de mate dat het gaat om persoonsgegevens. In het kader van het Bodemdecreet gaat het voornamelijk over locatiegegevens, die op zich geen persoonsgegevens zijn uit hun aard. Maar op basis van de geografische ligging van de gronden kan men door overlap met publiek beschikbare webkaarten de kadastrale percelen of adrespunten achterhalen. Het is dus mogelijk dat de eigenaar van een perceel geïdentificeerd of identificeerbaar wordt. Het is dus mogelijk dat de eigenaar van een perceel geïdentificeerd of identificeerbaar wordt. Daarnaast zullen de gegevens doorgaans informatie over rechtspersonen bevatten. Toch kunnen deze gegevens soms (onrechtstreeks) in verband worden gebracht met natuurlijke personen, waardoor zij als persoonsgegevens dienen te worden gekwalificeerd (Beraadslaging Vlaamse Toezichtcommissie nr. 26/2017 van 17 mei 2017, paragraaf 10).

De gemeenten treden evenwel ook als verwerkingsverantwoordelijke op van zodra zij informatie ontvangen van de OVAM om hun eigen wettelijke of decretale verplichtingen en taken van algemeen belang uit te voeren. Dit is het geval wanneer de OVAM de gemeente een bodemattest verstuurt of wanneer de gemeente de OVAM informatie uit de gemeentelijke inventaris bezorgt. Deze verwerkingen vallen buiten het kader van het Bodemdecreet. De gemeenten dienen in dat geval uiteraard de AVG na te leven.

Paragraaf 3 geeft een opsomming van de verwerkte persoonsgegevens. Het gaat om de gegevens opgesomd in artikel 23 VLAREBO.

Paragraaf 5 geeft aan dat de gemeenten de in paragraaf 3 opgesomde persoonsgegevens in het kader van haar taken uit het Bodemdecreet en uitvoeringsbesluiten en in het kader van haar taken van algemeen belang kan verstrekken aan bepaalde ontvangers. Het gaat om de gegevens in het uittreksel uit de gemeentelijke inventaris die de gemeente aan OVAM moet bezorgen op grond van artikel 7, §2 Bodemdecreet (bijv. de identificatie van de grond en de opsomming van de risico-inrichtingen op de grond) en de gegevens die de gemeente moet bezorgen als zij een wettelijke verplichting of een taak van algemeen belang heeft om deze te bezorgen, bijv. in het kader van vastgoedinformatie aan bijvoorbeeld notarissen die gelast zijn met het verlijden van een akte voor de verkoop van een onroerend goed.

Naast de vermelde entiteiten in paragraaf 5 kunnen deze gegevens worden doorgegeven naar aanleiding van vragen in het kader van de openbaarheid van bestuur.

Paragraaf 6 bepaalt de bewaartermijn voor de verwerking van persoonsgegevens door gemeenten. Deze bewaartermijn is ingegeven door de decretale taak van de gemeente om een gemeentelijke inventaris bij te houden, zoals bepaald in artikel 7 van het Bodemdecreet. De persoonsgegevens die in dat kader worden verwerkt zullen worden bijgehouden zolang de gemeente deze decretale taak zal uitoefenen aangezien deze past binnen artikel 23 van de grondwet ter waarborg

van de bescherming van een gezonde leefomgeving. Uiteraard dient de gemeente zich te houden aan het juistheidsbeginsel (art. 5, lid 1, d) AVG) en dienen gegeven die onjuist of achterhaald zouden blijken, te worden gecorrigeerd.

Artikel 17. Verwerking van persoonsgegevens door de bodemsaneringsdeskundige

Dit artikel biedt de bodemsaneringsdeskundigen een basis om persoonsgegevens te verwerken voor hun taken en bevoegdheden binnen het Bodemdecreet. Deze bepaling regelt niet de taken die de bodemsaneringsdeskundige uitoefent buiten de taken van algemeen belang (bv. eigen diensten aan potentiële kopers). Bij de uitoefening van deze taken zal de bodemsaneringsdeskundige steeds de bepalingen dan de algemene verordening gegevensbescherming naleven.

Deze bepaling is van toepassing in de mate dat het gaat om persoonsgegevens.

De bodemsaneringsdeskundigen zijn verwerkingsverantwoordelijke voor gegevensverwerkingen in het kader van de verslagen van bodemonderzoeken die onder hun leiding worden opgesteld (oriënterend bodemonderzoek, beschrijvend bodemonderzoek, oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek, site-onderzoek, waterbodemonderzoek) en de rapportage in het kader van de bodemsanering (bv. bodemsaneringsproject, tussentijdse rapporten over de uitvoering van de bodemsaneringswerken, eindevaluatieonderzoek, enz.) en grondverzet (technisch verslag).

Paragraaf 5 van de ontworpen bepaling geeft aan dat de erkende bodemsaneringsdeskundige de in paragraaf 3 vermelde persoonsgegevens kan doorgegeven aan welbepaalde ontvangers. Het gaat om documenten met daarin persoonsgegevens als vermeld in paragraaf 3 die de erkende bodemsaneringsdeskundige in het kader van haar decretale taken binnen het Bodemdecreet en uitvoeringsbesluiten moet bezorgen aan de volgende personen:

- aan de OVAM op grond van bijvoorbeeld artikel 28 (verslag van oriënterend bodemonderzoek), artikel 38 (verslag van beschrijvend bodemonderzoek), artikel 44 (verslag van oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek), artikel 47 (bodemsaneringsproject), artikel 67 (verslag van eindevaluatieonderzoek), artikel 69 (melding noodzaak veiligheidsmaatregelen), artikel 70 (melding noodzaak voorzorgsmaatregelen en in voorkomend geval voorstel van voorzorgsmaatregelen), artikel 125 (verslag van waterbodemonderzoek) en artikel 142 (verslag van siteonderzoek) van het Bodemdecreet;
- aan andere personen dan de OVAM in het kader van een wettelijke verplichting of taak van algemeen belang, zoals bijvoorbeeld in het kader van de behandeling van bodemverontreiniging bij schadegevallen aan de bevoegde overheid op grond van artikel 75 van het Bodemdecreet (o.a. voorstel van maatregelen om de bodemverontreiniging ingevolge een schadegeval te behandelen) of bijvoorbeeld in het kader van de grondverzetsregeling aan de bodembeheersorganisaties op grond van artikel 138 van het Bodemdecreet (o.a. technisch verslag en studie van de ontvangende grond).

Paragraaf 6 bepaalt de maximale bewaartermijn voor de persoonsgegevens die in het kader van het Bodemdecreet en haar uitvoeringsbesluiten worden verwerkt door erkende bodemsaneringsdeskundigen. De persoonsgegevens worden bewaard tot maximaal 10 jaar na het beëindigen van de specifieke taak als erkende bodemsaneringsdeskundige in het kader waarvan de betreffende persoonsgegevens worden verwerkt, of tot maximaal 1 jaar na het verstrijken van de toepasselijke verjaringstermijnen.
Op basis van voormelde bepaling zal de erkende bodemsaneringsdeskundige de persoonsgegevens die opgenomen zijn in een verslag van oriënterend bodemonderzoek dat hij als erkende obdemsaneringsdeskundige heeft opgemaakt maximaal 10 jaar na de datum van ondertekening van het verslag van oriënterend bodemonderzoek kunnen bewaren.

Artikel 18. Verwerking van persoonsgegevens door de organisaties vermeld in titel III, hoofdstuk XIII, afdeling II en door het Fonds

Wanneer een verwerking geen ernstige inmenging in het privéleven vormt, maar wel volgt uit een wettelijke of decretale bepaling, is het noodzakelijk, maar tevens voldoende dat die wetgevende bepaling minstens volgende essentiële elementen bevatten (zie o.a. Gegevensbeschermingsautoriteit, advies nr. 243/2022 van 21 oktober 2022; Vlaamse Toezichtcommissie, advies nr. 2023/061 van 13 juni 2023, para. 17; Vlaamse Toezichtcommissie, advies nr. 2022/041 van 19 april 2022, para. 19):
1° het (de) precieze en concrete doeleinde(n) van de gegevensverwerkingen;
2° de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) (tenzij dit duidelijk is).

Paragraaf 2 van het nieuwe artikel 174quinquies van het Bodemdecreet regelt de verwerkingen door de organisaties vermeld in titel III, hoofdstuk XIII, afdeling II Bodemdecreet. Het gaat om verwerkingen door bodembeheerorganisaties, tussentijdse opslagplaatsen voor bodemmaterialen, grondreinigingscentra en inrichtingen voor de opslag van bagger- en ruimingsspecie. De doelstellingen voor deze verwerkingen staan ook in titel III, hoofdstuk XIII, afdeling IV, onderafdeling III VLAREBO en titel III, hoofdstuk XIII, afdeling V VLAREBO. Het gaat om het beheren van het gebruik en de traceerbaarheid van bodemmaterialen.

Artikel 19. Inwerkingtredingsbepaling

De Vlaamse Regering krijgt de bevoegdheid om te bepalen wanneer artikel 4, 5 en 9 van dit wijzigingsdecreet in werking treden. De betreffende bepalingen vergen immers nog een verdere uitvoering door de Vlaamse Regering. De overige bepalingen treden conform de gemeenrechtelijke regel in werking 10 dagen na de bekendmaking van het wijzigingsdecreet in het Belgisch Staatsblad.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR